

Jaarplan 2017

Inhoudsopgave

1	WO=MEN Dutch Gender Network	3
2	Theory of Change	5
3	Werkwijze WO=MEN	6
3.1	Waar willen we staan als WO=MEN netwerk de komende jaren?	6
3.2	Hoe gaat WO=MEN dit in 2017 realiseren?	7
4	Thema's	9
4.1	Lobby, nationaal en internationaal	9
4.2	Gender Vrede en veiligheid	22
4.3	Duurzame economische ontwikkeling	36
5	Bedrijfsvoering en organisatie	42
5.1	Leden & ALV	42
5.2	Raad van Toezicht	42
5.3	Visie Organisatie	43
5.4	Monitoring & evaluatie	43
5.5	Rapportage	43
6	Financieel	44
6.1	Ledenbijdrage	44
6.2	Ministeries	44
6.3	Samenwerking op Maat	45
6.4	Programma ontwikkeling	45
6.5	Nieuwe fondsen voor WO=MEN	45
6.6	Jaarverslag/ jaarrekening	45

1 WO=MEN Dutch Gender Network

Het WO=MEN Dutch Gender Platform gaat voor een wereld waarin genderrechtvaardigheid en gelijkwaardigheid gewaarborgd zijn. Een wereld met onderling respect van mensen voor elkaar, waar mensenrechten hoog in het vaandel staan en iedereen toegang heeft tot basisvoorzieningen.

Een cruciaal onderdeel van deze visie is een sterke wereldwijde genderrechtvaardigheidsbeweging die als advocaat, diplomaat en waakhond optreedt. Van lokaal, regionaal, nationaal en Europees tot de VN aan toe. Om dit te kunnen verwezenlijken is het van belang dat WO=MEN bijdraagt aan een groter bewustzijn over genderrechtvaardigheid, vrede en veiligheid, duurzame economische ontwikkeling en politieke beïnvloeding. Het WO=MEN Dutch Gender Platform is door haar omvang en diversiteit als netwerk op het gebied van genderrechtvaardigheid het enige in haar soort in Nederland en zelfs in Europa. Sinds de oprichting in 2006 is het netwerk gegroeid: in 2016 is het totaal aantal institutionele en individuele leden de 200 gepasseerd.

In 2015 is een Theory of Change ontwikkeld, die ook als basis geldt voor het Jaarplan 2017. In de Theory of Change zijn de volgende drie pijlers gedefinieerd:

WO=MEN platform: onderlinge kennisoverdracht

- = Leden van WO=MEN worden actief gelinkt en wisselen onderling kennis uit.
- = Maken van machtsanalyses.
- = Actief verspreiden van interessante onderzoeken en nieuwe inzichten.
- = Stimuleren van nieuw onderzoek.
- = Betrekken van externe partijen bij nieuwe of bestaande inzichten.

WO=MEN platform: netwerk voor onderlinge steun

- = Versterking platform: verbinding tussen Nederland en het Globale Zuiden.
- = Verankering WO=MEN netwerk in Nederland.
- = Stimuleren en versterken van een 'Community of Change' op het gebied van genderrechtvaardigheid

WO=MEN platform: voor lobby

- = Gezamenlijke politieke analyses maken en spotten van politieke kansen en risico's.
- = Gesprekken met politici, ambtenaren en opiniemakers.
- = Pleiten voor gender stand-alone beleid.
- = Behoud en groei van gender-budget.

Kennis

WO=MEN brengt de kennis en expertise van haar leden en partners bij elkaar en zorgt ervoor dat deze breed bekend en bruikbaar is om genderrechtvaardigheid te bewerkstelligen. Ook verzamelt WO=MEN casussen uit de praktijk om feitelijk het belang van genderrechtvaardigheid voor de mensenrechtenbenadering aan te tonen. Daarnaast inventariseert het platform praktische strategieën, activiteiten en middelen die ingezet kunnen worden voor gendergelijkwaardigheid, empowerment van vrouwen en het betrekken van mannen. WO=MEN werkt met thematische groepen, organiseert thematische bijeenkomsten, doet research en informeert het netwerk over relevante evenementen en publicaties door verschillende communicatiemiddelen, zoals sociale media, mailings, oproepen voor actie en nieuwsbrieven.

Netwerk

.De institutionele en individuele leden van het WO=MEN platform hebben verschillende expertises op het gebied van genderrechtvaardigheid. Vanwege het grote en sterke netwerk wordt WO=MEN gezien als vertegenwoordiger van deze beweging. Verder wordt het platform met al haar leden gezien als de 'spin in het web' en vanzelfsprekend betrokken als het gaat om beleidsbeïnvloeding en bewustzijns- en kennisversterking over genderrechtvaardigheid.

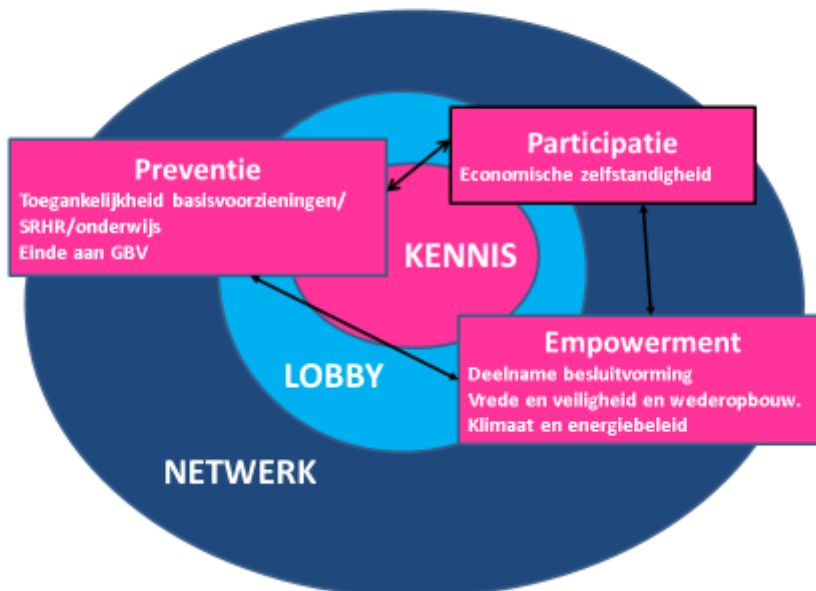
De strategie om als platform bij te dragen aan een sterke genderrechtvaardigheidsbeweging wereldwijd is heel bewust gekozen. WO=MEN neemt de rol van advocaat en waakhond op zich. Zo houden wij in de gaten hoe op vele niveaus genderrechtvaardigheid wordt nagestreefd: van lokaal tot aan VN toe, van het publiek domein tot aan de private sector. Op deze manier dragen wij vanuit Nederland bij aan een genderrechtvaardigheidsbeweging die effectief geëngageerd en toegewijd is.

Lobby

Om het beleid genderrechtvaardig te maken, maakt WO=MEN gebruik van verschillende politieke en administratieve kanalen. WO=MEN zet zich aan de ene kant in voor een sterk en onafhankelijk genderbeleid en genderdepartement binnen het buitenlands beleid en aan de andere kant voor gender mainstreaming op alle beleidsgebieden die te maken hebben met internationale samenwerking (defensie, economie en handel, etc.). WO=MEN onderhoudt goede werkrelaties met politici, beleidsmakers, ambtenaren, vakbonden, vrouwen-netwerken en informeert en mobiliseert haar netwerk op momenten van belangrijke veranderingen en wanneer er zich kansen voordoen. Tevens ondersteunt en stimuleert WO=MEN genderdeskundigen om binnen hun eigen organisaties en bedrijven het beleid en de praktijk te beïnvloeden.

Een genderrechtvaardige wereld voor iedereen

Community of Change

2 Theory of Change

3 Werkwijze WO=MEN.

3.1 Waar willen we staan als WO=MEN netwerk de komende jaren?

- = Inhoudelijk: verbinding tussen Nederland en het Globale Zuiden. Zoals door onze leden ook is opgemerkt 'Women civil society is niet homogeen'. Daar zit ook net onze globale kracht. Het is niet een kwestie van 'either-or' maar 'and-and' die nodig is, en die er voor zorgt dat we elkaar kunnen blijven aanvullen, scherp houden, ondersteunen, versterken, zodat we als feministen en genderrechten organisaties een holistisch antwoord kunnen blijven bieden op globale uitdagingen die door overheden nog te vaak als ouderwetse ontwikkelingsproblematieken wordt geframed. Op dit moment lijkt het alsof hetgeen we doen weinig met ons handelen in Nederland te maken heeft. Het is tijd voor een '**wereldwijd discours**' zowel in Nederland als in andere landen. We hebben elkaar in onze diversiteit nodig, om globaal een stevige stem te kunnen blijven maken tegen vastgeroeste rolpatronen, racisme en uitsluiting, toegang tot goede en genderspecifieke zorg, aandacht voor klimaat en milieu, voorkomen van een financiële race to the bottom enz. Het leidt tot een politisering van ons betoog¹.
- = Sterkere **verankering van het WO=MEN netwerk in Nederland**: WO=MEN zou in de toekomst zichtbaarder moeten worden in Nederland. Door opiniestukken in de media, deelname aan het publiek debat, lokale bijeenkomsten en landelijke debatten. WO=MEN leunt nu zwaar op professionals in haar ledenbestand. WO=MEN zou nog meer gebruik moeten maken van de netwerken en expertise van individuele leden. Inzetten op jongeren, gelovigen en ondernemers in het netwerk. Niet alleen neemt de werkdruk van het secretariaat daardoor af en ontstaan er ook nieuwe samenwerkingsverbanden. Door het inzetten van het WO=MEN intranet en door nog meer nadruk te leggen op matchmaking kunnen leden en externen elkaar in de toekomst nog sneller vinden en ontstaan er (nog) meer dwarsverbanden.
- = Zoek samen met leden naar nieuwe **inkomstenbronnen**. Het financieel aspect is belangrijk; de Nederlandse bezuinigingen hebben grote gevolgen voor de partners van leden, de leden zelf én het WO=MEN netwerk. Tegelijkertijd is het aantal fondsen en filantropen nog nooit zo groot geweest. Hoe krijgen vrouwen & genderbewegingen toegang tot dit soort fondsen? Het is zaak dat het WO=MEN netwerk zich nog meer richt op (toegang tot) budgetten voor haar leden. Blijvende lobby (zoals bij de 1325 budgetten, het pilot-fonds, FLOW, gezamenlijke reflectie over de Strategische Partnerschappenlaten, etc) laten zien dat financiën een belangrijk onderwerp is van het WO=MEN netwerk in de toekomst.
- = Het wordt steeds belangrijker om gebruik te maken van **onderzoek en cijfers**. WO=MEN had altijd 2 doelen: lobby én kennisoverdracht. In de toekomst zullen we nog meer gebruik maken van alle academici die lid zijn van het netwerk en zoeken naar andere manieren om onderzoeken en academische kennis te populariseren.
- = Minder alleen gericht op Nederlandse politici en beleidsmakers. Kijk ook naar echte **gamechangers** die een rol kunnen spelen in de doelstellingen van WO=MEN (in zowel positieve als negatieve zin). Interessant om regelmatig aan powermapping te doen, hierdoor kunnen nieuwe actoren zoals bijvoorbeeld pensioenfondsen en diverse bedrijven hun zichtbaarheid vergroten in relatie met de activiteiten van WO=MEN.
- = Stop met het gender-jargon. Kijk naar voorbeeld van Egyptische meiden die met **klare taal** brede groep aanspreken (stop geweld tegen vrouwen). Communiceer zonder jargon, wat niet persé

---

¹ Dit betreft de interdependentia-theorie. Met nieuwe thema's en een nieuwe aanpak.

inhoudt dat dat ten koste gaat van de nuance. WO=MEN moet ook op die manier andere doelgroepen gaan bereiken. Tegelijkertijd heeft het vele jargon ook als gevolg dat potentieel belangstellenden afhaken en dat personen die in hun dagelijks leven opkomen voor gendergelijkwaardigheid niet worden bereikt. Dat laatste heeft weer politieke gevolgen; hierdoor wordt het genderdebat door een kleine elite gevoerd.

- = Betere aansluiting bij **internationale genderbeweging** (met en via de leden) en bij grote **internationale kwesties** om te komen met een holistisch antwoord op globale uitdagingen die door overheden nog te vaak als ouderwetse ontwikkelingsproblematieken wordt geframed, (water, klimaat, wederopbouw, etc). Dit hoeft het secretariaat niet zelf te doen, de leden hebben hierin de rol als aanjagers en rapporteurs van wat er wereldwijd én in Nederland speelt.

3.2 Hoe gaat WO=MEN dit in 2017 realiseren?

Organisatorisch

- = Netwerk waarin uiteenlopende bloedgroepen bijeenkomen: Internationale Samenwerking organisaties, ondernemers en bedrijven, diaspora organisaties, kenniscentra, universiteiten, politie en militairen. Vooral ook een breed scala aan individuen, met specifieke aandacht voor jonge professionals.
- = Werven van leden uit het Globale Zuiden.
- = Klein secretariaat met een flexibele schil van tijdelijke ZZP'ers en vrijwilligers.
- = Ruimte voor niet-leden om actief te zijn in één van affinity-groups, variërend van aandacht voor een thema tot een campagne.
- = Meer een change movement dan traditioneel platform netwerk.
- = Circa 50% tijd & ruimte voor Samenwerking op Maat projecten en activiteiten.

Inhoudelijk

- Linking pin tussen het Globale Zuiden en Nederland.
- Ruimte om in te springen op vragen & actuele dilemma's naast de van tevoren vastgestelde thema's die in de bekende werkgroepen per jaar worden behandeld.
- Kernthema's:
  1. Matchmaking voor leden
  2. Gender Vrede Veiligheid werkgroep i.sm. Defensie, Politie, NAVO,
  3. Economie /handel/ duurzaamheid in samenwerking met bedrijven
  4. Lobby, in nationaal en VN verband maar vooral ook gericht op Europa.

4 Thema's

4.1 Lobby, nationaal en internationaal

Waarom dit programma, wat is de maatschappelijke impact?

De Theory of Change van WO=MEN gaat uit van de premisse dat de wereld beter af is als er sprake is mondiale genderrechtvaardigheid. Eén van de manieren om bij te dragen aan mondiale genderrechtvaardigheid is een Nederlands buitenlandbeleid dat uitgaat van gelijke rechten tussen mannen en vrouwen. Niet alleen aandacht voor gender binnen ontwikkelingssamenwerking maar voor alle aspecten van het buitenlands beleid, dus ook defensie, migratie, handel, klimaat en emancipatie. Door middel van beïnvloeding (lobby) houdt WO=MEN samen met haar leden het thema gender op de politieke agenda van verschillende politieke partijen en departementen. Zij beïnvloeden de voorstellen die worden gedaan op het gebied van o.a. handel, defensie, buitenlandbeleid en emancipatie.

Belang lobby

Zonder continue aandacht voor het thema gender in relatie tot bijvoorbeeld handel, defensie en buitenlandse zaken zal gender aan belangstelling inboeten en zal er niet veel veranderen in de beweging naar meer gendergelijkwaardigheid. Gelijke rechten tussen mannen en vrouwen is een onderwerp dat permanent onder de aandacht gebracht moet worden. We zullen onze inspanningen moeten vergroten zonder te blijven steken bij de instrumentele benadering van 'add women and stirr'. Want door slechts toevoeging van enkele vrouwen en meisjes, zal de economische groei niet toenemen of het vredesproces niet verbeteren. Integendeel, deze simplistische benadering en het beperken van gender tot 'toevoegen percentage vrouwen en meisjes' kan juist het draagvlak voor gendergelijkwaardigheid verzwakken.

Wij zullen de komende jaren dan ook pleiten voor *transformative justice*. Dat wil zeggen het duurzaam aanpakken van onderliggende oorzaken van onrechtvaardigheid in de wereld en het zoeken naar de *Key Driving Factors* van transformatie. Ongelijke machtsverhoudingen op basis van sekse, ras en leeftijd liggen ten grondslag aan structureel maatschappelijke problemen. Dit pleiten voor *transformative justice* doen we door het monitoren van het Nederlandse buitenlandbeleid en het beïnvloeden daarvan waar en wanneer nodig. Daarbij is de internationale lobby ook van groot belang voor het scheppen van de juiste kaders voor de uitvoering van Nederlands beleid. Een belangrijk kader hiervoor zijn de nieuwe 'millennium' doelen, oftewel de Sustainable Development Goals (SDG's) die in 2015 door de Verenigde Naties zijn aangenomen.

Count Me IN!

Sinds 2016 is WO=MEN strategisch partner, niet zijnde consortiumpartner, van het Count Me In! consortium. Dit feministische consortium wordt gevormd door CREA, Just Associates (JASS), AWID, Urgent Action Fund en MamaCash in *the lead*. Als strategisch partner adviseert en versterkt WO=MEN het consortium op de thema's duurzame financiering van vrouwenrechtenorganisaties, economische rechtvaardigheid en gender gerelateerd geweld.'

Sustainable Development Goals (SDG's)

In september 2015 hebben 193 VN lidstaten de nieuwe werelddoelen ondertekend: de Sustainable Development Goals (SDG's). Nederland heeft hier ook een belangrijke rol in te spelen in zowel haar buitenland als binnenlands beleid. Een fantastisch resultaat is dat er een gender stand-alone doel is opgenomen om gendergelijkwaardigheid na te streven (SDG 5). Daarnaast heeft WO=MEN als doel om samen met andere vrouwenrechten- en genderorganisaties, gendergelijkwaardigheid in alle andere 16 doelen zichtbaar te maken. WO=MEN is verheugd om te zien dat de Nederlandse overheid de SDG's een belangrijk raamwerk vindt om ontwikkeling te monitoren en meten. Bij het ministerie van Buitenlandse Zaken is een coördinator benoemd om zowel binnen het ministerie als op de ambassades

en tussen de verschillende ministeries een goede organisatiestructuur op te zetten voor een effectieve samenwerking, nationaal en wereldwijd.

Het lange termijn doel van het beïnvloeden van de Nederlandse overheid tijdens de Commission on the Status of Women (CSW), maar ook in de ontwikkeling en uitvoering van de Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW) en de SDG's is om te zorgen dat gendergelijkwaardigheid goed verankerd wordt en blijft in deze raamwerken. Raamwerken waar Nederland, als lidstaat van de VN, zich aan heeft gecommiteerd. Vooral in ontwikkelingslanden zijn VN kaders namelijk vaak een 'last resort' voor veel vrouwen en meisjes omdat de eigen wet- en regelgeving soms teveel onderdrukt en weinig ruimte laat voor gelijke rechten en kansen. Tegelijkertijd zien we wereldwijd een toename in genderrechten, vrouwen- en mannenemancipatie organisaties; de gendergelijkwaardigheidsbeweging is levendiger dan ooit.

WO=MEN en haar leden zijn actief bezig om de SDG's te promoten in het beleid, onder andere door zitting te nemen aan Ronde Tafels, lobbybrieven te schrijven en bijeenkomsten te organiseren. WO=MEN wil binnen het platform en in contact met andere netwerken identificeren welke voortgang we in Nederland en buiten Nederland maken op de SDG's in relatie tot gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten. Veel werk dat onze leden en WO=MEN doen en gedaan hebben heeft al bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelen, maar hoe gaan we verder met dit kader in de hand? Wat kan de overheid doen, het bedrijfsleven, de politiek en de onderzoeksinstituten? Hoe kunnen we hierin samenwerken? Allemaal vragen waar WO=MEN in 2016 al mee aan de slag is gegaan en in de loop van 2017 nog verder zal onderzoeken en uitwerken om zo effectief mogelijk resultaat te boeken.

Commission on the Status of Women (CSW)

Een belangrijke jaarlijkse vergadering van de VN is de *Commission on the Status of Women (CSW)*. Voor WO=MEN is het van belang goed op de hoogte te zijn wat er zich internationaal afspeelt: de politieke krachtenvelden, de trends en ontwikkelingen, en welke landen waarop inspelen. Zeker nu, te midden van het gevecht tegen extremistische groeperingen, de toename van repressieve regimes en de 'shrinking political space'. Door internationale polarisatie van 'verdeel en heers' een eeuwenoude techniek, moeten we ervoor zorgen dat we niet in een fuik lopen waar we straks maar moeilijk weer uitkomen. We hebben elkaar in onze diversiteit nodig, om globaal een stevige stem te kunnen blijven maken bij het maken van internationale afspraken over gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten. Daarom is het nu meer dan ooit cruciaal dat we blijven strijden voor gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten wereldwijd en we elk jaar bij de CSW aanwezig zijn. WO=MEN vervult hierbij een drietal rollen:

- = het faciliteren van uitwisseling en samenwerking tussen leden
- = spil van het Nederlandse maatschappelijk middenveld
- = aanspreekpunt voor de regeringsdelegatie in samenwerking met Atria en de Nederlandse Vrouwenraad, en constructieve gesprekspartner met scherpe inhoudelijke analyses en duidelijke aanbevelingen voor beleid én implementatie.

CEDAW (internationaal en nationaal)

Het VN Vrouwenverdrag is hét document dat de VN lidstaten verplicht alle vormen van discriminatie van vrouwen uit te bannen. Het is een belangrijk document voor alle vrouwen wereldwijd. Dit document is een juridisch bindend instrument wat landen verplicht zich eraan te houden als ze het ratificeren. Nederland heeft CEDAW in 1991 geratificeerd en moet elk vier jaar rapporteren op de vooruitgang. Als reactie hierop is het Netwerk VN Vrouwenverdrag in het leven geroepen; een breed samengesteld platform waarin vrouwen- en mensenrechtenorganisaties samenwerken, met als doel

het monitoren van de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag in Nederland. In het Netwerk VN-Vrouwenverdrag komen de verschillende expertises samen: juridische kennis omtrent de verdragsverplichtingen, expertise met betrekking tot het overheidsbeleid, en informatie vanuit de praktijk ('civil society'; vrouwen als 'major group'). Dit Netwerk schrijft elke vier jaar een schaduwrapportage –als reactie op de rapportage van Nederland aan de VN- die aangeboden wordt aan de Nederlandse overheid om zo te lobbyen voor een goede implementatie van het Vrouwenverdrag. WO=MEN is onderdeel van het Netwerk VN Vrouwenverdrag en zal deze processen ook in 2017 en verder goed blijven monitoren en het Netwerk VN Vrouwenverdrag blijven ondersteunen. Daarnaast zal ook advies worden gegeven aan de Nederlandse overheid.

Doelstelling Programma Lobby

Lobby nationaal:

4.1.1. Vastleggen van gender in verkiezingsprogramma's en regeerakkoord.

Eind 2017 is gender geïntegreerd in de prioritaire thema's van het buitenland beleid. Juist nu Nederland en de rest van de wereld worden geconfronteerd met complexe uitdagingen, zoals vluchtelingenproblematiek, militaire conflicten, radicalisering, kloof tussen arm en rijk, etc. Het thema gelijke rechten tussen mannen en vrouwen gaat dwars door alle uitdagingen heen, die Ontwikkeling Samenwerking overstijgend zijn. De kijk op gendergelijkwaardigheid moet in al deze uitdagingen worden ingepast.

Dit willen wij realiseren door gender goed te verankeren in verschillende politieke partijen. Als voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezingen hebben WO=MEN en haar leden input geleverd op verkiezingsprogramma's van verschillende politieke partijen. Tevens hebben er verschillende gesprekken plaatsgevonden met partijbesturen en wetenschappelijk bureaus. Het is van belang dat gender diep verankerd is in de partijstructuren. Op het moment dat het regeerakkoord wordt geschreven kan door WO=MEN en haar leden verwezen worden naar de verkiezingsprogramma's.

Doelstelling 1: Vastleggen van gender in verkiezingsprogramma's en regeerakkoord.

Effectindicator	Realisatie 2017	Realisatie 2020	Bron
Vorbereiding op verkiezingen: verankering in partijen Gender onderdeel van verkiezingscampagne, partijprogramma's, nieuw regeerakkoord en nieuw buitenland beleid.	Gerichte gendercampagne naar partijbureaus en schrijf-commissies met als doel dat gender/vrouwenrechten in tenminste 5 partijprogramma's is opgenomen. De partijbureaus en de partijsecretarissen van de 4 grootste partijen beseffen dat gender een kansrijk thema is en maken dit een onderdeel van verkiezingsprogramma Bijeenkomsten met wetenschappelijke bureaus Gender in regeerakkoord en opgenomen in het Buitenlands beleid en veiligheidsbeleid. Social media campagne	Gender is prioriteit in het buitenlands beleid. Social media campagne De partijbureaus en de partijsecretarissen van de 4 grootste partijen beseffen dat gender een kansrijk thema is en maken dit een onderdeel van verkiezingsprogramma	In de partijprogramma van de VVD, PvdA, CDA, GL en D66 is aandacht voor gender Regeerakkoord Jaarverslagen en jaarplannen Gender checker Aantallen bezoekers gestegen met 10 %

4.1.2. Implementatie: Onderzoek of aangenomen moties en toezeggingen ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

In 2017 ligt ook de nadruk op de uitwerking en implementatie van aangenomen moties en toezeggingen.

Na alle successen van de afgelopen jaren is het zaak om toe te zien op de implementatie van bestaand beleid: Hiervoor introduceren wij de **genderchecker**. Wordt het beleid helemaal, deels of helemaal niet uitgevoerd en krijgen ambtenaren en politici voldoende steun van WO=MEN en haar leden bij de uitvoering.

Doelstelling 2: genderchecker

Effectindicator	Realisatie 2017	Realisatie 2020	Bron
Implementatie: moties en genderbeleid worden daadwerkelijk uitgevoerd	Ontwikkeling Gender Checker Mapping en monitoring van beloftes (Genderchecker)	Mapping en monitoring van beloftes (Genderchecker) Periodiek overleg met ambtenaren van 4 verschillende afdelingen binnen BZ en met PA's van de ministers van BZ en OS.	3 mapping overzichten Mailoverleg met ministers, 4x overleg met PA's

	<p>3x overleg met ambtenaren van 4 verschillende afdelingen binnen BZ en met PA's van de ministers van BZ en OS.</p> <p>Gesprekken met Ministers van Defensie, BH + OS, Buitenlandse Zaken en EZ</p>	<p>3 gesprekken met Ministers van Defensie, BH + OS, Buitenlandse Zaken en EZ</p>	
--	--	---	--

4.1.3. Gender standalone en Gender mainstreaming.

A. Nationaal

WO=MEN en haar leden zullen ervoor waken dat er voldoende politieke aandacht blijft voor gender en dat gender wordt geïntegreerd in ons buitenlandsbeleid in de brede zin, internationale samenwerking, mensenrechten, handel, defensie etc. WO=MEN en haar leden zullen dit o.a. realiseren door de samenwerking met de Genderambassadeur te versterken, Gender MPI bijeenkomsten te organiseren. WO=MEN en haar leden organiseren samen met de Genderambassadeur en leden van het Gender MPI bijeenkomsten over actuele thema's. Juist nu Nederland en de rest van de wereld worden geconfronteerd met complexe uitdagingen, zoals vluchtelingenproblematiek; militaire conflicten; radicalisering; kloof tussen arm en rijk, etc. Het thema gelijke rechten tussen mannen en vrouwen en gender gelijkwaardigheid gaat dwars door deze verschillende uitdagingen, die OS overstijgend zijn. Gender zal in al deze uitdagingen moeten worden ingepast. Dit betekent ook dat fondsen die door de Rijksoverheid ter beschikking worden gesteld toegankelijk moeten zijn voor alle organisaties die werken op bovengenoemde onderwerpen, ook voor vrouwenorganisaties.

Laila Ait Baali @LAitBaali 21-06-16

Minister #Ploumen zegt toe dat er geen enkel nieuwe activiteit wordt ondernomen zonder een genderanalyse #buhaos.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Minister eerder toezegde om bij elk nieuw project een genderanalyse uit te voeren en een genderstrategie te ontwikkelen;

verzoekt de regering om, consequent en voorafgaand aan project- en beleidsontwikkeling genderanalyses uit te voeren en effectieve genderstrategieën te ontwikkelen, en de Kamer in elk rijksjaarverslag te informeren over de resultaten van deze aanpak,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Laar

B. Internationaal

Om ervoor te zorgen dat niet alleen in Nederland maar ook in andere landen gender op de politieke agenda blijft, zullen WO=MEN en haar leden de samenwerking tussen nationale en internationale politici versterken, voornamelijk met specifieke focus op de Arabische regio. De Internationale Alliantie van politici volgt dezelfde werkwijze als het nationale Gender MPI. Door verschillende thema's te bespreken vanuit genderperspectief met activisten en internationale politici worden kennis en ervaring wederzijds gedeeld. Deze alliantie biedt eveneens mogelijkheden om gender op ieders nationaal politieke agenda te houden.

Het doel van de Internationale Alliantie is drieërlei .

Ten eerste is er een grote vraag van vrouwelijke mensenrechten activisten en politici in de MENA om te weten hoe zij een betekenisvolle rol kunnen spelen tijdens belangrijke politieke besluitvormingsprocessen, om uiteindelijk waardevolle bijdrage te leveren aan het opbouwen van hun eigen rechtsstaat. Zij willen niet langer aan de zijlijn staan, maar meepraten over de toekomst van hun land. Politici in Europa kunnen met hun kennis en ervaring uitleggen wat er nodig is voor inclusief leiderschap, opbouw van de rechtstaat en bescherming van de mensenrechten. Tegelijkertijd willen Europese politici uit eerste hand horen waar vrouwen tegen aanlopen gedurende democratiseringsprocessen.

Ten tweede heeft de alliantie tot doel om kennis en ervaring te bundelen. Er wordt namelijk al veel uitgewisseld tussen bijvoorbeeld Nederlandse politici en vrouwelijke mensenrechtenactivisten uit de Arabische regio, maar dat is veelal ad hoc.

Tot slot is er aan weerszijde behoefte om relaties te bestendigen, waarbij politici in Europa en activisten uit de MENA een duurzame relatie aangaan.

Doelstelling 3: Gender stand alone en Gender mainstreaming

Effectindicator	Realisatie 2017	Realisatie 2020	Bron
Genderbudget blijft intact of groeit jaarlijks met 10 % en wordt niet vermengd met andere budgetten.	3 x Overleg politici, woordvoerders BZ, BuHaOs over begroting Versterking samenwerking BZ ambtenaren waaronder Genderambassadeur 2 x themabijeenkomsten met Genderambassadeur 2 x bijeenkomsten Gender MPI	In 2020 is gender geïntegreerd in de prioritaire thema's van het buitenlands beleid. 3 x Overleg politici, woordvoerders BZ, BuHaOs over begroting Versterking samenwerking BZ ambtenaren waaronder Genderambassadeur 2 x themabijeenkomsten met Genderambassadeur 2 x bijeenkomsten Gender MPI	Deelbegroting van BZ
Effectieve en efficiënte lobby en lobbygroep. Met goede basisovereenkomst (en) en taakverdeling.	Overeenstemming over strategie, prioriteiten en afstemmingsprocedures. 5 x jaar live overleg, rest conference calls. Efficiënte uitwisseling & monitoring en lobby op hoofdthema en sub thema's.	Overeenstemming over strategie, prioriteiten en afstemmingsprocedures. 5 x jaar live overleg, rest conference calls. Efficiënte uitwisseling & monitoring en lobby op hoofdthema en sub thema's .	WO=MEN jaarplan
Internationale Alliantie van politici	2 x bijeenkomsten over relevante thema's met internationale politici en activisten.	2 x bijeenkomsten over relevante thema's met internationale politici en activisten.	WO=MEN jaarplan en subsidiedocument met BZ.
Subsidiekanalen zijn ook toegankelijk voor vrouwenorganisaties.	Ambtenaren stellen gender sensitieve criteria op bij het beschikbaar maken van fondsen	Ambtenaren stellen gender sensitieve criteria op bij het beschikbaar maken van fondsen	Uit de toelichting bij subsidiekanalen blijkt dat er

			voldoende aandacht is voor de toegankelijkheid voor bijv. vrouwenorganisaties.
Samenwerking met ambassades: Gender diplomacy	Methode ontwikkeld waardoor ambassades & WO=MEN leden elkaar snel kunnen vinden en helpen. Ambassadepersoneel is in staat gender te integreren in onderwerpen die Internationale samenwerking overstijgend zijn. Daarbij is het van belang dat zowel op het departement als op de ambassades leidinggevenden en medewerkers gender tot hoofdzaak maken.	Methode ontwikkeld waardoor ambassades & WO=MEN leden elkaar snel kunnen vinden en helpen. Ambassadepersoneel is in staat gender te integreren in onderwerpen die Internationale samenwerking overstijgend zijn. Daarbij is het van belang dat zowel op het departement als op de ambassades leidinggevenden en medewerkers gender tot hoofdzaak maken.	Document waarin samenwerking met ambassades is uitgewerkt. Het document wordt afgestemd met Gender Taskforce
Gender sensitieve implementatie van de Sustainable Development Goals	Samenwerkingen tussen CSO en beleidsmakers van verschillende ministeries	SDG die geïmplementeerd zijn op gendersensitieve manier	Beleidsdocumenten

4.1.4. Tweede Kamer

Nieuwe Tweede Kamerleden en woordvoerders van Buitenlandse Zaken, OS & Handel en Defensie worden geïnformeerd over nut en noodzaak te investeren in gendergelijkwaardigheid. De leden van WO=MEN hebben de ervaring dat zij een verschil kunnen maken, om meerdere redenen:

- = door de grote diversiteit en de brede opzet heeft WO=MEN een zwaardere, beter geïnformeerde en overtuigendere stem dan één afzonderlijke organisatie of lobbyinstelling.
- = De leden van WO=MEN en het WO=MEN bureau kennen de Kamerleden en Beleidsmedewerkers/Politieke Assistenten en vice versa. Bekendheid wie verantwoordelijk is en aanspreekbaar op welk onderwerp.

Doelstelling 4: Tweede kamer

Effectindicator	Realisatie 2017	Realisatie 2020	Bron
Verdieping: Tweede Kamerleden & partijen begrijpen waar gendergelijkwaardigheid voor staat en weten hoe dit toe te passen en doen dit ook. Nieuwe Kamerleden zijn bewust van het belang van gender.	Verdiepingsdocumenten 2 x bijeenkomsten Gender MPI Rondetafelgesprek in de TK 3 briefingbijeenkomsten met BZ, BuHaOs en Defensie woordvoerders TK. 2 bijeenkomsten met PA's, partijmedewerkers en wetenschappelijke bureaus Kennismakingsgesprekken met relevante nieuwe Kamerleden Bijeenkomsten met (toekomstige) Kamerleden	Verdiepingsdocumenten 2 x bijeenkomsten Gender MPI Rondetafelgesprek in de TK 3 briefingbijeenkomsten met BZ, BuHaOs en Defensie woordvoerders TK. 2 bijeenkomsten met PA's, partijmedewerkers en wetenschappelijke bureaus Kennismakingsgesprekken met relevante nieuwe Kamerleden Bijeenkomsten met (toekomstige) Kamerleden	Verslagen commissievergaderingen, moties, Kamervragen, tweets, FB

Begroting: Lobby nationaal:

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 52.000,-	€ 52.000,-	€ 52.000,-	€ 52.000,-
2	€ 16.000,-	€ 16.000,-	€ 16.000,-	€ 16.000,-
3.A	€ 49.000,-	€ 49.000,-	€ 49.000,-	€ 49.000,-
3.B	€ 36.000,-	€ 36.000,-	€ 36.000,-	€ 36.000,-
4	€ 26.000,-	€ 26.000,-	€ 26.000,-	€ 26.000,-
Totaal	€ 179.000,-	€ 179.000,-	€ 179.000,-	€ 179.000,-

4.1.5. Lobby Internationaal:

Beleidsbeïnvloeding bij de VN

Internationale verdragen hebben een enorm effect op nationale wetgeving in een land. Kijk bijvoorbeeld naar Ierland waar het homohuwelijk net is gelegaliseerd. Maar er zijn ook andere wendingen, zoals de bepaling van Europees beleid waarbij de invloed van een aantal landen in Oost-Europa, landen die de rechten van de LHBTI gemeenschap willen inperken, ook impact kan hebben op Nederland. Ieder jaar weer worden belangrijk bevochten standaarden tijdens de VN bijeenkomst *Commission on the Status of Women* ter discussie gesteld, zoals de positie van LHBTI, de positie van sexwerkers, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en zaken als lichamelijke integriteit waaronder abortus.

Doelstelling 5: Lobby internationaal

Effectindicator	Realisatie 2017	Verwachting van realisatie 2020	Bron
Gender justice, women's rights, LGBTI en sexual and	Gender justice, women's rights, gender identity en sexual orientation, seksuele en	Gender justice, women's rights, gender identity en sexual orientation, seksuele en reproductieve gezondheid én	Outcome document CSW

<i>reproductive health and rights (SRHR)</i> zijn sterk verankerd in het outcome document (Agreed Conclusions – ACs) van de CSW	reproductieve gezondheid én rechten worden en blijven erkend in het outcome document Lobby van internationale vrouwenrechtenorganisaties sterker en meer gebundeld	rechten worden en blijven erkend in het outcome document Lobby van internationale vrouwenrechtenorganisaties sterk, erkend en zichtbaar. EU vrouwenrechtenorganisaties georganiseerd binnen internationale lobby.	# vrouwenrechten-organisaties aanwezig bij dagelijkse vergaderingen # vrouwenrechten-organisaties in EU verband die maandelijks overleg plegen
Zorg dragen dat agreed language niet verslapt op religieuze of culturele gronden.	Door sterke progressieve lobby van internationale civil society richting de Afrikaanse Groep, Holy See, Rusland, Iran en allianties worden Gender justice, women's rights, gender identity en sexual orientation, seksuele en reproductieve gezondheid én rechten beter erkend in het outcome document	Gender justice, women's rights, gender identity en sexual orientation, seksuele en reproductieve gezondheid én rechten worden erkend in het outcome document De Agreed Language in het outcome document is meer gendergelijk dan voorgaande jaren	Outcome document CSW

Draagvlakversterking in Nederlandse samenleving van internationale verdragen:

Nederland kan alleen haar einddoel ten behoeve van gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten behalen én haar progressieve stem in de internationale discussies behouden als daarvoor draagvlak is én blijft in de Nederlandse samenleving. Het is daarom van groot belang dat de Nederlandse overheid en het Nederlands maatschappelijk middenveld, samen met bedrijven en andere stakeholders ervoor zorgen dat deze bevochten standaarden, opgenomen in verscheidene internationale en nationale verdragen (zoals CEDAW, Verdrag van Istanbul, Commission on the Status of Women enz), maatschappelijk geborgd worden en/of progressiever worden geformuleerd.

Doelstelling 6: Draagvlakversterking

Effectenindicator	Realisatie 2017	Verwachting en realisatie 2020	Bron
Bewustzijn en zichtbaarheid van het belang van de Nederlandse inzet voor vrouwenrechten bij de VN is vergroot onder Nederlandse burgers.	- Aantal bezoekers de-brief en post-briefings bijeenkomsten op ministerie van OCW - Aantal bezoekers website WO=MEN / Gelijk=Anders – blog Vrouwen in New York - Aantal volgers social media WO=MEN / Gelijk=Anders	- Aantal bezoekers de-brief en post-briefings bijeenkomsten op ministerie van OCW - Aantal bezoekers website WO=MEN / Gelijk=Anders – blog Vrouwen in New York - Aantal volgers social media WO=MEN / Gelijk=Anders	Websites, meetings, overzichten van organisaties

	- # vrouwenrechtenorganisaties aanwezig tijdens de CSW in New York	- # vrouwenrechtenorganisaties aanwezig tijdens de CSW in New York	
--	---	---	--

Kansen en uitdagingen

Er is veel bereikt op het gebied van politieke rechten, beschikking over het eigen lichaam en de gezondheidszorg. Maar we zijn er nog niet en er liggen inmiddels nieuwe gevaren op de loer.

Vluchtelingen, migratie, de groei van extremistische bewegingen (zoals IS en Boko Haram), reactionaire ideologieën, klimaatverandering én de nadelige gevolgen van Anti-Terreur wetgeving: de uitdagingen waar genderrechtvaardigheids-activisten en vrouwenrechtenactivisten mee te maken krijgen zijn ongekend.

Een sterke wereldwijde genderrechtvaardigheidsbeweging is nu van het grootste belang om de uitdagingen aan te kunnen gaan en nieuwe kansen te grijpen.

Maar we zien ook een zorgwekkende trend, namelijk een focus op veiligheid. Weliswaar een enge interpretatie van veiligheid, dat wil zeggen puur militair ingrijpen zonder dat er genoeg rekening wordt gehouden met diplomacy, wederopbouw en development.

WO=MEN en haar leden zullen zich blijven inzetten om gender in het brede buitenland beleid te integreren.

Het is en blijft een uitdaging voor Nederland om haar voortrekkersrol in het agenderen van controversiële thema's als seksuele oriëntatie en gender identiteit, en seksuele en reproductieve rechten en gezondheid binnen de Europese Unie uit te dragen. De EU onderhandelt als één blok bij de VN en door onderlinge verschillen in mening enerzijds tussen de 28 EU lidstaten en politieke belangen anderzijds, is dit een uitdaging. Zo zagen we in 2016 dat Polen en Hongarije binnen de EU hebben kunnen voorkomen dat de EU ging staan voor het thema van seksuele oriëntatie en gender identiteit, hoe zeer Nederland aangegeven heeft voorstander te zijn dat dit wél in het outcome document komt. WO=MEN leden en netwerk hebben onvoldoende financiën en capaciteit om zich te blijven inzetten voor de internationale gendergelijkwaardigheidsagenda op VN niveau zodat WO=MEN de Nederlandse overheid blijft stimuleren een voorvechter te zijn van een progressieve agenda.

Meerwaarde WO=MEN

- = WO=MEN kan snel reageren op kansen, actuele ontwikkelingen en behoeftes en risico's inschatten door haar grote ledennetwerk en haar contacten met Tweede Kamerleden en ministeries; oftewel zowel door interne expertise als door het grote netwerk.
- = WO=MEN heeft zich de afgelopen jaren overtuigend ontwikkeld als brug tussen haar Nederlandse leden, de Nederlandse overheid en de internationale vrouwenbeweging. De leden van WO=MEN hebben een schat aan expertise.

Aanpassingen die noodzakelijk zijn:

- = Het genderbudget moet intact blijven of stijgen. Daarnaast zal er bij andere deelbegrotingen (van defensie en buitenlandse zaken) de integrale benadering consistent moeten worden toegepast. Gender is niet een losstaand concept maar gaat dwars door verschillende thema's, waaronder defensie, handel, klimaat en buitenlandbeleid.
- = Meer focus op aansluiten bij en opbouwen van Europees civil society netwerk om op EU niveau een sterke lobby te kunnen voeren

- = Door de 'shrinking political space' is het van belang dat vrouwenrechten- en gendergelijkwaardigheidsorganisaties op zoek gaan naar nieuwe financiële bronnen om de bevochten standaarden te kunnen blijven monitoren en bevechten.

Begroting: Lobby Internationaal:

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
4 en 5 samen	€ 65.000,-	€ 65.000,-	€ 65.000,-	€ 65.000,-
Totaal	€ 65.000,-	€ 65.000,-	€ 65.000,-	€ 65.000,-

4.1.6. Programma Gelijk=Anders

Vorig jaar, twintig jaar na de Vierde Wereld Vrouwen Conferentie in Beijing, heeft een groot aantal Nederlandse organisaties werkzaam op gendergelijkwaardigheid en emancipatie het initiatief genomen tot het opzetten van een 'social movement', genaamd Gelijk=Anders. Deze beweging heeft in 2015 in Nederland nieuwe energie, activiteit en handelingsperspectief geboden aan Nederlandse burgers, maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en lokale en nationale overheid. Hoe? Door middel van het organiseren van een groots publieksfestival Gelijk=Anders en de lancering van de Gelijk=Anders - Agenda voor de Toekomst.

Voor WO=MEN is 'Gelijk = Anders' een uitgelezen kans om de thema's van gendergelijkwaardigheid, vrouwenrechten en emancipatie bekend te maken bij een breder, divers publiek (van nationaal tot lokaal) om zo draagvlak te creëren, wat helpt in de politieke lobby. De duidelijk toegevoegde waarde van het initiatief zit in het linken van de nationale emancipatie agenda aan de internationale gendergelijkwaardigheidsagenda. De samenwerkingsverbanden tussen Nederlandse organisaties zorgen voor nieuwe inspiratie, innovatieve oplossingen en handelingsperspectief. WO=MEN, als penvoerder, coördinator en organisator, is de spil van het Nederlandse maatschappelijk middenveld, ondernemers, ROC's, jongerenwerkers en aanspreekpunt voor de Nederlandse overheid en politiek.

De Agenda voor de Toekomst beschrijft de ambities van de genderrechtvaardigheids- en emancipatiebeweging voor de komende tien jaar. Een agenda die vraagt om continue inzet. En hard nodig: vrouwenrechten en gendergelijkwaardigheid staan wereldwijd steeds meer onder druk. In 2016/2017 willen we als Gelijk=Anders beweging een evenement organiseren in de aanloop naar de verkiezingen. Een mooi moment om het publiek verder te informeren over de stand van zaken rondom arbeid en zorg, gender gerelateerd geweld, vrouwen in klimaatonderhandelingen, vrouwen aan de top, gender stereotypen, gender sensitieve gezondheid en SRGR en zo nog veel meer thema's. Daarnaast is het een mooi moment voor politici om in gesprek te gaan met de Nederlandse burger (jong en oud) die affiniteit heeft met de onderwerpen gendergelijkwaardigheid, vrouwenrechten en emancipatie.

Doelstelling 7: agenda setting bij politici en Nederlandse burgers

Voor 2016 en 2017 is ons doel om via een spetterende campagne en festival invloed uit te oefenen op de verkiezingen van maart 2017. Elke stem heeft kracht. Als Gelijk=Anders beweging willen we jongeren tussen de 18 en 21 jaar, oftewel de 'first voters', bewust maken van het belang van gendersensitief stemmen. Naast jongeren zijn ook de professionals, vrouwennetwerken, bedrijfsnetwerken, docenten MBO/HBO/universiteiten, jonge ondernemers en andere burgers die affiniteit met het onderwerp hebben maar niet zo goed weten welke actie erop te ondernemen, belangrijke doelgroepen die we willen bereiken om ze aan te zetten tot gendersensitief stemmen.

We willen een mooi platform voor politici bieden om de Nederlandse burger (jong en oud, inclusief de 'first voters') te betrekken bij hun verkiezingsprogramma en met hen in gesprek te gaan over al deze

thema's en hoe zij zelf met deze thema's aan het werk kunnen. We willen met hen in gesprek en vragen: Hoe Next Generation Proof zijn jullie verkiezingsprogramma's nu eigenlijk?

Na het festival in 2017 zal Gelijk=Anders ook op andere manieren de thema's van de Agenda voor de Toekomst proberen te verankeren in beleid en in de maatschappij, bijvoorbeeld door lesmateriaal te ontwikkelen, aan te sluiten bij Rondetafelgesprekken in de Tweede Kamer, specifieke campagnes te voeren en te faciliteren in evenementen die specifieke onderwerpen uit de Agenda beslaan.

Een belangrijk beoogd resultaat van dit initiatief is het bieden van handelingsperspectief aan Nederlandse burgers en specifiek aan de doelgroep van 'first voters'. Per thema (en regio) wordt via social media aangegeven hoe burgers, inclusief de belangrijke doelgroep van jongeren, (tijdelijk) kunnen bijdragen aan het doel van genderrechtvaardigheid. Dit varieert van twitterthons tot likes via Facebook, vrijwilligerswerk, maar ook hoe ze kunnen aansluiten bij activiteiten, campagnes of conferenties die georganiseerd worden door partner organisaties.

Daarnaast willen we aanvullend lesmateriaal ontwikkelen voor ROC's dat gebruikt kan worden in hun curriculum 'burgerschap' om de beeldvorming onder scholieren te beïnvloeden. Deze doelgroep is vaak wat ongenueanceerd in hun uitingen over sekse, seksualiteit etc. en krijgt steeds meer te maken met verschillende culturele of religieuze normen en waarden. Maar ook met betrekking tot toekomstperspectief valt er veel te behalen: waarom wordt er niet meer inzet gepleegd om jongens te interesseren voor kappersopleidingen of de zorg? En waarom is de marketing van techniekopleidingen nog zo duidelijk gericht op jongens?

Het is van groot belang dit bespreekbaar te maken. Op thema's als gendergelijkwaardigheid en emancipatie liggen veelal nog taboes, net als bij praten over seksuele geaardheid, maar ook met betrekking tot machtsposities tussen man en vrouw. Het lesmateriaal kan natuurlijk ook voor andere doelgroepen gebruikt worden.

Doelstelling 7: agenda setting bij politici en Nederlandse burgers

Effectenindicator	Realisatie 2017	Verwachting realisatie 2020	Bron
1. Betrekken van nieuwe partners in de een brede Nederlandse coalitie van actoren die zich inzetten op het gebied van genderrechtvaardigheid	10 nieuwe partners actief betrokken bij beweging	30 nieuwe partners actief betrokken bij beweging	Lijst van partners Gelijk=Anders coalitie
2. Betrokkenheid burgers, bedrijven, maatschappelijk middenveld en media geïnformeerd over politieke processen m.b.t. genderrechtvaardigheid	200 tweets uitgestuurd en 450 re-tweets o.a. door samenwerkingspartners 2.2 Gebruik snapchat kanaal tijdens het event en/of een facebook live feed (periscope). 2.2 1.500 likes Facebookpagina 2.3	Doorlopende campagne met wekelijkse social media activiteiten via Gelijk=Anders en partner organisaties	Social media kanalen als Facebook, Twitter, Snapchat etc

	25.000 views webpagina per jaar		
3. Genderrechtvaardigheid is onderdeel van verkiezingscampagne van politieke partijen	4 of 5 politieke partijen die tijdens Gelijk=Anders evenementen komen spreken over hoe <i>Next Generation Feminism</i> proof hun verkiezingsprogramma is	De partijen van het Gender MPI hebben gendergelijkwaardigheid als onderdeel van verkiezingscampagne	Gesprekken met politici op festival en in overleggen
4. Divers publiek van professionals werkend op het thema van genderrechtvaardigheid tot burgers die zich nog niet zozeer aangesproken, maar wel affiniteit hebben met het onderwerp, samengebracht en verbonden	nvt	nvt	Doelgroep inschrijving bijgehouden
5. Een brede groep burgers en jongeren weet hoe zij kunnen bijdragen aan gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten in Nederland en het buitenland	Doorlopende campagne Gelijk=Anders via social media Aansluiten bij evenementen waar gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten onderdeel van zijn Aanbieden lesmateriaal, tools & methodes aan MBO	Doorlopende campagne Gelijk=Anders via social media Aansluiten bij evenementen waar gendergelijkwaardigheid en vrouwenrechten onderdeel van zijn Aanbieden lesmateriaal, tools & methodes aan MBO	Social media en activiteitenkalender

Begroting Gelijk=Anders

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
7. Gelijk=Anders evenementen en campagne	€ 202.000,-	€ 220.000,-	€ 230.000,-	€ 250.000,-
Totaal	€ 202.000,-	€ 220.000,-	€ 230.000,-	€ 250.000,-

4.2 Gender Vrede en veiligheid

4.2.1 Waarom is dit thema belangrijk?

Conflict, en daarmee vrede- en veiligheidsvraagstukken, zijn *niet genderneutraal*. Gender bepaalt in belangrijke mate welke rol je speelt in een samenleving en daarmee ook je positie in conflicten en je veiligheidsbehoefte. Bovendien kunnen gendernormen ook een oorzaak zijn van conflict. Bijvoorbeeld als mensen op basis van hun sekse (of klasse, etniciteit, religie, seksuele geaardheid of huidskleur) geen gelijke toegang hebben tot bijvoorbeeld onderwijs, werk, of land.

Omdat de veiligheidsbehoefte van vrouwen, mannen, meisjes en jongens voor, tijdens en na conflicten anders zijn, moeten vredesprocessen zodanig worden ontworpen dat vrouwen, mannen en ook jongeren mee kunnen beslissen. Zodat deze zijn gebaseerd op de vrede- en veiligheidsbehoefte van iederéén en daarmee kans van slagen hebben. En hoewel dat logisch lijkt, is dat in de meeste vredes- & veiligheidsprocessen geen gemeengoed. Onder andere omdat dat van een samenleving – en machtshebbers – vraagt om zich anders te organiseren en macht op een andere manier te verdelen.

De internationale vrouwenbeweging maakt zich al decennia hard voor internationale erkenning van de verschillende veiligheidsbehoefte en perspectieven van vrouwen en mannen voor, tijdens en na conflict. Op 31 oktober 2000 werd dit belang in de internationale context van veiligheid en stabiliteit erkend toen de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties unaniem Resolutie 1325 aannam. Later werd dit nog eens benadrukt met Resoluties 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122 en 2242.

Toch is de strijd daarmee niet gestreden, want zestien jaar na UNSCR 1325 blijkt de deelname en besluitvorming van vrouwen aan formele vredes- en reconstructieprocessen na veel inspanning nog steeds marginaal. Ook zien we een wereldwijde tendens van militarisering van conflicten en staan in verschillende regio's vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, gender justice- en vredesactivisten onder grote politieke en financiële druk. WO=MEN wil meer halen uit het transformatieve potentieel van UNSCR 1325. Dat doen we met 1) de werkgroep Gender, Vrede & Veiligheid, 2) met het programma Global Threats Local Solutions en 3) samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken met het Nationaal Actieplan 1325.

Count Me IN!

Sinds 2016 is WO=MEN strategisch partner, niet zijnde consortiumpartner, van het Count Me In! Consortium (CMI!). Dit feministische consortium wordt gevormd door CREA, Just Associates (JASS), AWID, Urgent Action Fund en MamaCash in *the lead*. Als strategisch partner adviseert en versterkt WO=MEN het consortium op de thema's duurzame financiering van vrouwenrechtenorganisaties, economische rechtvaardigheid en gender gerelateerd geweld.'

4.2.2 Werkgroep Gender, Vrede & Veiligheid

Een groot deel van de Nederlandse Gender, Vrede & Veiligheid beweging is vertegenwoordigd in de Gender, Vrede & Veiligheid werkgroep van het WO=MEN platform. Ruim 120 ontwikkelingsamenwerkingsorganisaties, diaspora-, vrouwenrechten-, gender justice- en vredesorganisaties en -activisten, academici, ondernemers en (oud)militairen bundelen er hun krachten. In 2017 focussen we met de werkgroep op 1) een sterke gender justice beweging in (post)conflictgebieden; 2) preventie van conflict en steun aan civiele oplossingen van conflict; 3) het waarborgen van een genderspecifieke aanpak in (post)conflictsituaties. Dit alles doen we via lobby, training en kennisdeling.

Doelstelling 1: Versterken van lokale, regionale & internationale gender justice & vrouwenrechtenbeweging in (post)conflictgebieden

Wereldwijd staan vrouwelijke mensenrechten- en vredesactivisten onder druk. Door politieke en financiële keuzes van donorlanden, waardoor bijvoorbeeld voor kleinere en middelgrote vrouwenorganisaties de directe toegang tot financiering afneemt. Maar ook door afnemende politieke ruimte en strengere regulering. Verder maakt de verbreiding van gewelddadig extremisme en terrorisme in landen zelf het activisten moeilijk tot onmogelijk om te opereren. Met name raakt dit vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en gender justice activisten die kritisch zijn naar de gemeenschap en naar regeringen, zowel in Europa als in conflictgebieden. Hun werk als waakhond en advocaat is voor een gezonde democratische rechtsstaat noodzakelijk, maar velen doen hun werk in de marge van de samenleving en lopen zelfs persoonlijk gevaar.

De krimpende maatschappelijke, politieke en financiële ruimte van gender justice activisten dient prominent op de politieke agenda van de Nederlandse overheid, ambassades en (andere) Nederlandse donoren te komen. Wij willen dat Nederland zich o.a. via diplomatie inzet voor vrouwelijke

mensenrechtenverdedigers in (post)conflictgebieden. Antiterrorisme maatregelen mogen het werk van deze activisten niet onmogelijk maken en er moeten gender- en organisatie sensitieve financieringsstromen komen. Bijvoorbeeld via het aanpassen van subsidiecriteria waardoor financiering ook mogelijk is voor kleinere en middelgrote vrouwen- en gender justice organisaties. Dit laatste onderdeel is eveneens een belangrijke onderdeel van de Lobbywerkgroep en komt daar verder aan bod.

Doelstelling 1

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Gender justice & vrouwenrechtenactivisten in (post)conflict worden versterkt in hun lobby & advocacy	2 Workshops voor activisten 2 Expertmeetings tussen activisten & NGO's, politici & beleidsmakers 4 x Ondersteuning aan internationale campagnes activisten	2 Workshops voor activisten 2 Expertmeetings tussen activisten & NGO's, politici & beleidsmakers 4 x Ondersteuning aan internationale campagnes activisten	Deelname-lijsten, Lobbystukken, Kamerbrieven, Beleidsstukken, Sociale media
Gender justice & vrouwenrechtenactivisten & hun organisaties hebben toegang tot (inter)nationale beleidsmakers & beslissers	2 Informatiesessies/gesprekken tussen activisten/organisaties & beleidsmakers & beslissers 1 x faciliteren delegatie VN of EU event	2 Informatiesessies/gesprekken tussen activisten/organisaties & beleidsmakers & beslissers 1 x faciliteren delegatie VN of EU event	Deelname-lijsten, Beleidsstukken, Sociale Media
Er zijn goede betrekkingen met belangrijkste buitenposten Min BuZa & ondersteuningsvragen vrouwelijke mensenrechtenactivistes worden snel & adequaat behandeld	2 informatiebijeenkomsten of expertmeetings met & voor ministerie BuZa, Defensie & V&J & ambassades; 1 Position paper	2 Info. bijeenkomsten/ expertmeetings, 1 position paper	Kamerbrieven, rapportages Amnesty Int. & andere relevante (I)NGO's
Ministeries BuZa & Financiën ontwikkelen & evalueren in overleg met banken & NGO's antiterrorisme maatregelen	2 informatiebijeenkomsten of expertmeetings met & voor ministerie BuZa & Financiën & banken; 1 Position paper/motie	2 Info. bijeenkomsten/expertmeetings, 1 position paper/motie	Beleidsstukken, Kamerbrieven

Doelstelling 2: Preventie conflict & civiele oplossingen in hart Nederlands veiligheids- & buitenlands beleid

Een belangrijke reden voor de gender justice beweging om aan te dringen op aanneming van UNSCR 1325, was het agenderen van de vaak disproportionele focus op gebruik van geweld als oplossing voor conflict. Ook de afgelopen jaren ligt de focus van het Nederlandse en internationale vrede- en veiligheidsbeleid weer vooral op de conflicten die al (of weer) zijn opgelaaid en de humanitaire crises die hiervan het gevolg zijn. Steeds vaker staan daarbij korte termijn oplossingen centraal, zoals eenzijdig militair ingrijpen, humanitaire hulp en het tegengaan van migratie. Preventie beperkt zich vooral tot het beschermen van Nederland en Europa tegen gevaarlijke invloeden van buitenaf. Zoals bij de inzet van de NAVO in de Baltische Staten² en de supranationale wet- en regelgeving die o.a. in de EU wordt ontwikkeld om terrorisme tegen te gaan³.

² <http://www.nrc.nl/handelsblad/2016/07/01/strategische-paranoia-2883543>

³ <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/>

Voorkomen is beter dan genezen. Investeren in netwerken wereldwijd en op alle niveaus is essentieel om snel signalen op te kunnen vangen en op te pakken. Hiermee kan escalatie worden voorkomen. Door zowel mannen als vrouwen bij dergelijke 'early warning' mechanismen te betrekken, creëer je een inclusiever beeld over een mogelijk aankomend conflict. Zo weten we dat er een correlatie bestaat tussen de toename van huiselijk geweld en groeiend conflict in een samenleving. Door te kijken naar de grondoorzaken van conflict kunnen deze geadresseerd worden. Het adresseren van grondoorzaken met een gender perspectief kan

gewelddadig conflict voorkomen en daarmee tientallen, honderden en in veel gevallen zelfs duizenden levens redden.

Om spanningen en conflicten nationaal en internationaal het hoofd te kunnen bieden, is dan ook noodzakelijk dat preventie en civiele oplossingen weer een prominente rol krijgen in het Nederlandse veiligheids- & buitenlands beleid. Daar waar conflict nog niet geëscaleerd is, kan Nederland als strategische internationale partner een rol spelen met diplomatieke en OS middelen. Ook in regio's waar gewelddadig extremisme opduikt is vaker en vroegtijdiger richten op andere vormen van conflictoplossing nodig. Denk aan groeperingen zoals IS, Boko Haram en Al-Shabaab die voet aan de grond kregen in gebieden waar eerder conflictpreventie had kunnen worden ingezet. Gewapende inzet kan spanningen tussen groepen verhogen en daarmee juist bijdragen aan een voedingsbodem voor conflict. Het is essentieel om te blijven investeren in sterke tegenkrachten tegen alle vormen van gewelddadig extremisme en voor democratie.

Doelstelling 2

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
In het Nederlands veiligheids- & buitenlands beleid heeft de preventie van conflict weer een prominente plaats	2 Informatie bijeenkomsten/expert-meetings met Kamerleden & ministeries, 2 position papers/ moties	2 Informatie bijeenkomsten/expert-meetings, 1 motie	Coalitie-akkoord 2017, beleidsstukken BuZa, V&J & Defensie
Er is extra budget voor conflictpreventie & civiele oplossingen van conflict	2 Informatie bijeenkomsten/expert-meetings met Kamerleden & ministeries, 2 moties/ amendementen	2 Informatie bijeenkomsten/expert-meetings, 1 motie/amendement	Jaarbegrotingen BuZa, OS, Ec.Zaken

Doelstelling 3: Vergroten genderkennis & bevorderen integrale aanpak militaire & politie missies

Zodra door de Nederlandse overheid besloten wordt om bij te dragen aan een ingreep met militaire middelen, is de geïntegreerde benadering (*comprehensive approach*) essentieel. Militaire operaties moeten goed worden afgestemd met (gender) diplomatieke inzet, noodhulp en ontwikkelingssamenwerking. Maar ook met het lokale maatschappelijke middenveld, waaronder de vaak al actieve lokale en regionale vrouwen-, vredes- en mensenrechtenbewegingen. Deze netwerken in de gemeenschap hebben een sleutelrol in het slagen van een missie. Daarbij is kennis over de impact van conflict en ook van militaire operaties op verschillende groepen van de bevolking essentieel.

Nederland heeft in recente jaren veel ervaring opgedaan met het integreren van gender in missies en operaties. Wij willen dat in de gevallen waar de Nederlandse krijgsmacht of Landelijke eenheid Politie

een bijdrage levert - hetzij unilateraal, in EU, VN of NAVO-verband - wordt ingezet op en wordt bijgedragen aan het verder ontwikkelen, inzetten en uitdragen van die genderexpertise. Onder andere vanuit onze zetel in de Civil Society Advisory Panel (CSAP) van de NAVO onder leiding van speciaal vertegenwoordiger Vrouwen, Vrede & Veiligheid Mariëtte Schuurman, zal WO=MEN hierop toezien.

In 2018 bekleedt Nederland de zetel van de VN Veiligheidsraad. In aanloop van de deze zetel zal de werkgroep kennis en informatie leveren aan de Nederlandse delegatie en politici. Zodat Gender, Vrede & Veiligheid ook in 2018 prominent op de wereld politieke agenda staat.

Doelstelling 3

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Nederlands Defensie- & politiepersoneel heeft gender expertise in hart vd organisatie & op het hoogste niveau Beleid & Operatie.	Gender is onderdeel curriculum basistraining Defensie & V&J; Defensie heeft genderexpertise op hoogste niveau Beleid & Operatie.	1 Gender-training Defensie & Nat. Politie. 2 Moties	Artikel 100 brieven; Curriculum basistraining Defensie & Nat. Politie; Implementatieplan 1325 Defensie & V&J, Diversiteitsbeleid Defensie, KMAR & Nat. Politie, M&E documenten Kamer.
Nederlands Defensie- & politiepersoneel heeft verdiepte kennis in omgang met lokale NGO's & grassroots (vrouwen)organisaties	1 Expertmeeting	1 Expertmeeting	Artikel 100 brieven, Implementatieplan 1325 Defensie & V&J, Diversiteitsbeleid Defensie, KMAR & Nat. Politie, M&E documenten Kamer
Op NAVO & EU niveau is genderexpertise aanwezig in hart vd organisatie & op hoogste niveau	1 bijeenkomst NATO Civil Society Advisory Panel; 1 Lobbystuk & 1 event met WIDE+, WILPF, EPLO, GPACC, e.d. voor Europees Parlement &/of Europese Commissie	1 Bijeenkomst NATO Civil Society Advisory Panel; 2 lobbystukken & 1 event met WIDE+, WILPF, EPLO, GPACC, e.d.	Stukken NATO Civil Society Panel, beleidsstukken NAVO, EP & EC

Begroting Gender, Vrede en Veiligheid

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 50.000,-	€ 58.000,-	€ 60.000,-	€ 65.000,-
Coördinatie CMI!	€ 30.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-
2	€ 30.000,-	€ 40.000,-	€ 45.000,-	€ 50.000,-
3	€ 30.000,-	€ 40.000,-	€ 45.000,-	€ 50.000,-
Totaal	€ 140.000,-	€ 175.000,-	€ 185.000,-	€ 195.000,-

4.2.3 Training NAVO

Als onderdeel van het verbeteren van genderexpertise bij de NAVO én het verbeterd aansluiten op civiele oplossingen voor vrede tijdens missies, continueert WO=MEN in 2017 haar gendertrainingen bij NAVO eenheden, zoals het eerste Duits/Nederlandse Corps (1GNC).

Doelstelling 1: training NAVO

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Op NAVO niveau is genderexpertise aanwezig in hart vd organisatie & op hoogste niveau	3 Trainingen per jaar	3 Trainingen per jaar	Contract, verslagen

Begroting training NAVO

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-
Totaal	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-

4.2.4 Global Threats, Local Solutions

In de huidige context waarin conflict en instabiliteit rechtstreeks wordt verbonden met migratie- en integratievraagstukken is het belangrijker dan ooit dat WO=MEN platform biedt aan de gender justice activisten die rechtstreeks worden beïnvloed door het internationale en nationale stabiliteits- en veiligheidsbeleid. Aan diaspora gender justice activisten die van dichtbij weten welke invloed conflict in landen van herkomst kan hebben op gemeenschappen in Europa, en andersom en daar dagelijks mee omgaan.

Maar weinig mensen weten dat veel van onze diasporaleden zowel bezig zijn met vredesonderhandelingen in en wederopbouw van hun herkomstland, als met het organiseren van huiskamergesprekken in wijken in Den Haag, Amsterdam en Utrecht om radicalisering bij jongeren in de gemeenschap te voorkomen. Het zijn deze activisten die al jaren geleden de invloed van de Turkse, Eritrese en Iraanse regering op Nederlandse gemeenschappen voor het voetlicht brachten en daarin een kritische tegenstem durfden te zijn. Het zijn deze leden die het referentiekader kennen van Rotterdamse jongeren wiens ouders 24/7 Afghaanse live tv aan hebben staan en zich vooral identificeren met jongens en meiden in het Midden-Oosten. En deze activisten kennen uit de eerste hand de effecten van militaire interventie in Syrië op mensen daar en hier.

Wij willen dat juist deze activisten worden gehoord in het politieke en publieke debat en toegang krijgen tot beleids- en besluitvorming. Met het programma *Global Threats, Local Solutions* wil WO=MEN bijdragen aan een inclusieve gender justice beweging die leidend is in het maatschappelijk en politieke debat; die meepraat over de ontwikkeling en implementatie van beleid in Nederland en daarbuiten. En wiens *good practices* worden gehoord, bijvoorbeeld over hoe radicalisering en gewelddadig extremisme kan worden aangepakt.

Doelstelling 1: De zichtbaarheid van de activiteiten van diaspora gender justice activisten wordt vergroot & good practices worden gedeeld met een groot publiek

Veel diaspora gender justice activisten zijn niet bekend bij het brede publiek en werken per definitie in de luwte. Soms bieden zij advies aan bijvoorbeeld burgemeesters of minister Asscher als het gaat om de stabiliteit in gemeenschappen. Toch vraagt de huidige context waarin migratie-, integratie- en veiligheidsvraagstukken het wereldwijde debat beheersen, dat juist deze lokale *agents of change* meer structureel worden gehoord.

Doelstelling 1

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Een actieve stuurgroep van diaspora- & niet-diaspora activisten binnen het WO=MEN netwerk, die prioriteiten stelt van & richting geeft aan het programma	3 Stuurgroep-bijeenkomsten met diaspora gender justice activisten van het WO=MEN netwerk	3 Stuurgroep-bijeenkomsten met diaspora gender justice activisten van het WO=MEN netwerk	Deelnamelijsten, verslagen
Min. 30 vertegenwoordigers van diasporaorganisaties en gender justice organisaties kennen verschillende methoden om hun expertise & ervaring in te zetten voor sociale verandering rond vrede, stabiliteit, veiligheid, integratie- en emancipatievraagstukken	3 Workshops <i>lobby & advocacy</i> , strategische projectontwikkeling & <i>storytelling</i>	3 Workshops <i>lobby & advocacy</i> , strategische projectontwikkeling & <i>storytelling</i>	Deelnamelijsten, verslagen
Een levendig & solidair netwerk van diaspora en niet-diasporaleden van WO=MEN is ontstaan. Diaspora gender justice organisaties in NL kennen relevante (inter)nationale collega's, netwerken & bewegingen, hebben met elkaar verbinding gelegd, voelen & wisselen good practices & nieuwe ontwikkelingen uit	5 x Matchmaking tussen activisten onderling & met andere relevante (inter)nationale netwerken.	5 x Matchmaking tussen activisten onderling & met andere relevante (inter)nationale netwerken.	Verslagen, sociale media

Doelstelling 2: Diaspora gender justice activisten praten mee over ontwikkeling buitenlands- & binnenlands beleid, gericht op gender, vrede, veiligheid & stabiliteit

Diaspora gender justice activisten weten als geen ander wat de gevolgen zijn van geïnstitutionaliseerde machtsongelijkheid en wat er gebeurt als je je niet kunt beroepen op je mensenrechten. In Nederland, waar steeds vaker wordt gepleit voor inperken van individuele vrijheden en andere mensenrechten ten behoeve van een groter veiligheidsgevoel, is het cruciaal dat deze lokale *agents of change* een stevige stem krijgen in zowel het maatschappelijk en politieke debat. Dat geldt in het bijzonder voor diaspora (of zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen) die rechtstreeks worden beïnvloed door het nationale stabiliteits- en veiligheidsbeleid.

Doelstelling 2

Effect indicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Diaspora activisten hebben toegang gekregen tot (lokale & nationale) politici & meegeschreven aan moties/ amendementen	2 Inhoudelijke sessies met Min BuZa, Min Defensie, Min V&J 2 Moties &/of amendementen	2 Inhoudelijke sessies met Min BuZa, Min Defensie, Min V&J 2 Moties &/of amendementen	Verslagen, deelnamelijsten, Kamerbrieven
Diaspora activisten dragen bij aan inclusief publiek debat over vrede, stabiliteit, veiligheid, integratie- & emancipatie-vraagstukken	4 Quickskans / position papers / opiniestukken	4 Quickskans / position papers / opiniestukken	(Sociale) media

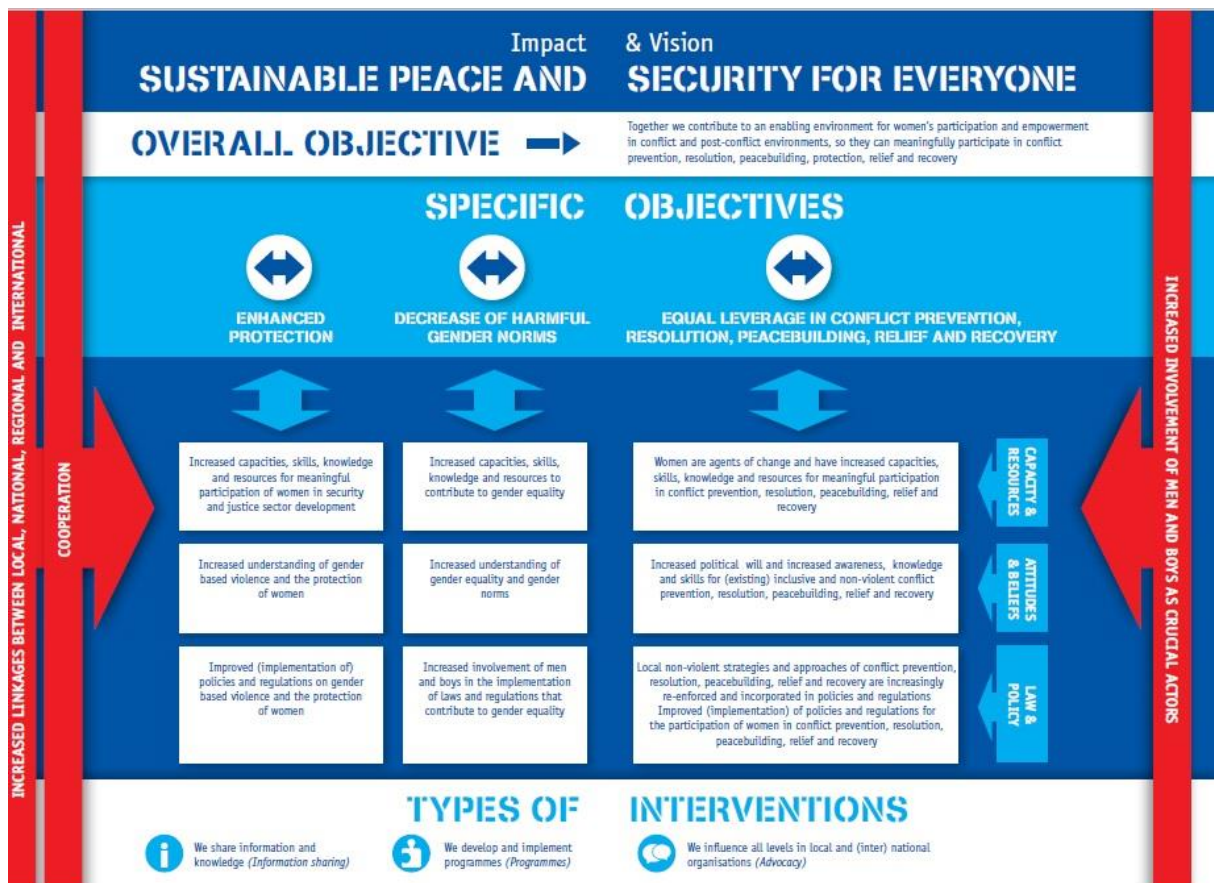
Begroting Global Threats, Local Solutions

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 20.000,-	€ 21.000,-	€ 23.000,-	€ 25.000,-
2	€ 20.000,-	€ 21.000,-	€ 23.000,-	€ 25.000,-
Totaal	€ 40.000,-	€ 42.000,-	€ 45.000,-	€ 50.000,-

Een belangrijk onderdeel van het werk van WO=MEN op het gebied van Gender, Vrede Veiligheid is de gezamenlijke coördinatie, met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, van het Nationale Actieplan. Het Nationale actieplan is ontwikkeld voor de implementatie van de ‘Women, Peace and Security’, - de WPS - agenda. Met de WPS agenda doelen we op de VN veiligheidsraad resoluties gericht op vrouwen, vrede en veiligheid, zoals eerder al besproken bij GVV.

Het NAP is één van de belangrijkste tools voor de implementatie van deze agenda. Gezamenlijk hebben de ondertekenaars in 2015 het derde Nationale Actieplan ontwikkeld. Hierin geven de ondertekenaars aan waar zij zich gezamenlijk op willen inzetten. Dit heeft geleid tot een zeer comprehensive theory of change. In het NAP staan verschillende activiteiten genoemd op het gebied van WPS waar we ons de komende 4 jaar gezamenlijk op gaan inzetten.

Naast dat het Nederlandse NAP een verbindende factor en een voorbeeld is, liggen er ook nog heel veel kansen. Doordat het netwerk zo sterk is, is er nog veel meer ruimte voor intensieve samenwerking. Het NAP is een excellent voorbeeld van de geïntrigeerde benadering waarin ontwikkeling, diplomatie en defensie samen komen. Nu wordt er met name op landen samengewerkt maar er is een duidelijke vraag en behoefte om meer thematisch samen te gaan werken en kennis uit te wisselen op verschillende thema's. Zoals op civiel militaire samenwerking, preventie, *gender based violence (GBV)*, aandacht voor onderliggende gendernormen zoals masculiniteit en op het verdiepen in de onderliggende oorzaken van conflict vanuit een gendersperspectief.

De grote kennis die beschikbaar is, is een goudmijn voor verdieping en ontwikkeling.

Doelstelling programma NAP

Gezamenlijk met het ministerie van Buitenlandse zaken werkt WO=MEN aan de implementatie en coördinatie van het Nationale Actieplan met ruim 70 ondertekenaars.

Uiteindelijk streven alle ondertekenaars naar één ding: duurzame vrede voor vrouwen, mannen, meisjes en jongens. Duurzame vrede wordt alleen bereikt als er wordt zorggedragen dat alle aspecten van vrede en veiligheid [en dat alle fases van deze processen inclusief zijn. Dit is precies waar de WPS agenda voor staat en door de samenwerking tussen al deze organisaties wordt de slagkracht van het NAP vergroot.

Lidstaten van de VN zijn verantwoordelijk voor de implementatie van de WPS agenda. De resoluties roepen de lidstaten op tot concrete actie, vandaar dat iedere lidstaat gevraagd wordt een actieplan te ontwikkelen voor de implementatie van de WPS agenda. Nederland is één van de ruim 50 lidstaten met een Nationaal Actieplan maar heeft daarbij een unieke insteek. Wereldwijd is Nederland het enige land dat een officiële samenwerking heeft met het maatschappelijk middenveld. Via het partnerschap BuZa en WO=MEN wordt al ruim 8 jaar nauw samengewerkt tussen overheidsinstanties, kennisinstituten, ontwikkelingsorganisaties, vredesorganisaties, vrouwenorganisaties en uitvoerders.

Het partnerschap heeft de afgelopen jaren haar succes bewezen. Er staat een stevig netwerk met veel ervaring. WO=MEN coördineert, in nauwe samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Nationale Actieplan. Er zijn veel *lessons learned* uit de afgelopen jaren. Werken aan een NAP in een partnerschap is pionieren, er is geen handleiding hoe er kan worden samengewerkt tussen al deze verschillende organisaties. Toch zijn er veel stappen gezet en het is de komende jaren de tijd om daar de vruchten van te plukken. Het ministerie van Buitenlandse Zaken, WO=MEN en haar leden kunnen zich op dit moment ervaringsdeskundigen noemen op het gebied van NAP ontwikkeling in samenwerking met het maatschappelijk middenveld.

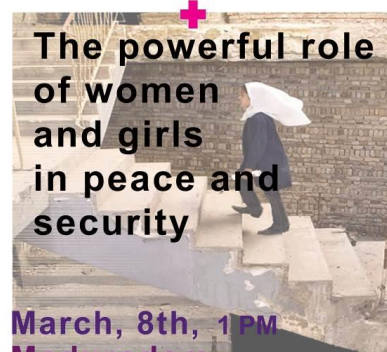
Deze kennis kan en moet gedeeld worden. Veel overheden wereldwijd worstelen met de ontwikkeling van en samenwerking met het maatschappelijk middenveld, WO=MEN kan daarbij ondersteunen.

Doelstelling 1: Nog meer ondertekenaars – meer humanitaire organisaties, mensenrechtenorganisaties en kennisinstituten.

Meer ondertekenaars is niet een doel op zich maar zorgt wel voor een nog bredere inzet van de WPS agenda. Het NAP moet gaan om kwaliteit en niet om kwantiteit. Toch zijn er nog mogelijkheden om meer ondertekenaars met een bredere achtergrond te laten aanhaken. Het is bijvoorbeeld nog niet voor alle humanitaire organisaties in Nederland vanzelfsprekend om 1325 mee te nemen in hun programma's. Daar kunnen nog een flink aantal stappen in worden gezet. Ook zou het goed zijn om een sterkere link te creëren met de organisaties die gefocust zijn op mensenrechten. Zoals Hillary Clinton al zei: "*Human rights are women's rights and women's rights are human rights*". De mensenrechten focus is van groot belang voor het voortbrengen van de WPS agenda, zeker met het toenemende conservatieve klimaat bij internationale onderhandelingen.

Tot slot zijn er ook veel meer mogelijkheden met kennisinstituten. Er is een enorm gat tussen kennisinstituten, beleidsmakers en activisten. Veel (academisch) onderzoek vindt weinig tot geen aansluiting bij de realiteit van beleidsmedewerkers, activisten en andere partners. Zowel de

1325 / DUTCH
NAP
PARTNERSHIP

March, 8th, 1 PM
Madurodam

Register at www.wo-men.nl/event

- ✦ signing + presentation of NAP 3
- ✦ presentations, workshops, discussions
- ✦ 1325 fair

kennisinstituten als het maatschappelijk middenveld willen meer bruggen bouwen tussen de verschillende achtergronden. Het NAP kan versterkt worden door meer kennisinstituten aan te laten sluiten om het netwerk te versterken, meer uitwisseling te faciliteren om ook de academische wereld zich verantwoordelijk te laten voelen voor de WPS agenda.

Doelstelling 1

Effectindicator	Realisatie 2017	2018	2019	2020
Het NAP heeft een grotere variëteit aan ondertekenaars	Speciaal Onderteken-moment met thema humanitair en/of mensenrechten: Hoe versterken we de link tussen 1325 en humanitaire en/of mensenrechten organisaties + 5 organisaties	Speciaal Onderteken-moment in het teken van kennisinstituten, hier is ruim de tijd voor nodig omdat lobby voor ondertekening en actieve deelname binnen deze instanties veel tijd vraagt. + 3 organisaties	Speciaal Onderteken-moment met focus op de verschillende ministeriële en krijgsmacht onderdelen om zo grotere betrokkenheid te genereren. 10 onderdelen	Ondertekening NAP 4 P.M. het NAP moet in samenspraak worden ontwikkeld.

Doelstelling 2: Voortzetting pilot fonds 'Small Seeds for Big Baobs' voor innovatie en impact

Het Nederlandse NAP is uniek in haar samenwerking met zowel grotere als kleinere organisaties met een grote diversiteit aan achtergronden. Zowel de grote als de kleine organisaties hebben hun eigen krachten en de samenwerking versterkt de impact van het partnerschap.

Het fonds willen we in 2017 voortzetten. Het biedt de mogelijkheid om (kleinere) organisaties te laten experimenteren en innoveren op het gebied van UNSCR 1325.

Doelstelling 2

Effectindicator	Realisatie 2017	2018	2019	2020
15 voorstellen goedgekeurd in het pilot fonds om innovatieve en kleine projecten te faciliteren en te stimuleren	Start nieuw pilotfonds Opzetten projectcommissie 5 voorstellen goedgekeurd 4 trainingen 15 begeleiding gesprekken	5 voorstellen goedgekeurd 4 trainingen 15 begeleidings-gesprekken	5 voorstellen goedgekeurd 4 trainingen 15 begeleidings-gesprekken Evaluatie 15 voorstellen	P.M. Ambitie om pilot fonds vast onderdeel van NAP 4 te maken.

Doelstelling 3: Kennis hub op NAP - WO=MEN en het ministerie van Buitenlandse Zaken zijn de to go club voor NAP onderwerpen en verdieping

Het is al eerder aangegeven, WO=MEN en het ministerie van Buitenlandse Zaken zijn organisaties met een sterke achtergrond op het gebied van NAP. Veel (inter) nationale organisaties en overheden weten

ons al te vinden voor advies en losse vragen. Dit kan veel verder geprofessionaliseerd worden. In 2019 zijn de coördinatoren dan ook dé organisaties waar wereldwijd mensen aan denken bij het woord NAP. De kennis moet worden gebundeld, vastgelegd en versterkt. Trainingen, tools en advies kunnen worden ontwikkeld. Kwaliteit, verdieping en ontwikkeling en genderdiplomatie staan centraal.

Doelstelling 3

Effectindicator	Realisatie 2017	2018	2019	2020
Nederland wordt gezien als voorloper en voorbeeld op het gebied van Nationale Actieplannen.	De NAP coördinatoren hebben een duidelijk aanbod van trainingen, tools & advies (brochure)	De NAP coördinatoren organiseren internationale conferentie over NAP gericht op beleidsmakers en activisten.	De NAP coördinatoren faciliteren een cursus over NAP ontwikkeling (naar voorbeeld van Spaans-Nederlandse cursus 'Gender in Military Operations')	De NAP coördinatoren begeleiden een andere overheid bij NAP ontwikkeling

Doelstelling 4: Internationale & zuidelijke organisaties zijn ook partners

Het NAP is een NATIONAAL actieplan. Dus waarom de stap maken om ook internationale organisaties aan te laten sluiten? De WPS community is een internationale community. De kennisuitwisseling vindt nu veelal plaats in Nederland met Nederlandse (diaspora) organisaties. Er is al regelmatig vraag vanuit het buitenland om aan te kunnen haken bij groepen of activiteiten voor kennisuitwisseling, (internationale) lobby en programma's. De beweging is internationaal; het zou een enorm interessante stap zijn om de manier van werken van het Nederlandse NAP verder uit te breiden door ook niet Nederlandse organisaties aan te laten haken.

Doelstelling 4

Effectindicator	Realisatie 2017	2018	2019	2020
Nederland wordt het middelpunt voor samenwerking tussen overheden en het maatschappelijk middenveld voor Nationale Actieplannen.	Side event tijdens de 1325 viering in oktober met introductie – 'Future of National Action plans – how to work more closely together internationally in the Dutch NAP?'	Internationaal 'partner' ondertekeningmoment in New York tijdens de viering 18 jaar VNVR 1325	Betrokkenheid internationale partners bij ontwikkeling NAP 4	Internationale conferentie met partners

Doelstelling 5: Versterkte samenwerking binnen het Nederlandse NAP

Het partnerschap is zo succesvol door de nauwe samenwerking tussen de ruim 70 ondertekenaars. Deze samenwerking blijft goed door regelmatig contact, overleg en uitwisselingsmomenten. Gezamenlijk met het ministerie van Buitenlandse Zaken faciliteert en coördineert WO=MEN deze samenwerking.

Doelstelling 5

Effectindicator	Realisatie 2017	2018	2019	2020
Effectieve landengroepen	6 landengroepen bijeenkomst per jaar per groep	6 landengroepen bijeenkomst per jaar per groep	6 landengroepen bijeenkomst per jaar per groep	6 landengroepen bijeenkomst per jaar per groep
Brede NAP ondertekeningbijeenkomsten	2 brede NAP ondertekening bijeenkomsten	2 brede NAP ondertekening bijeenkomsten	2 brede NAP ondertekening bijeenkomsten – focus NAP 4	1 lancering NAP 4 1 brede ondertekening bijeenkomst
Thematische samenwerking	2 thematische samenwerkingsbijeenkomsten	3 thematische samenwerkingsbijeenkomsten	thematische samenwerkingsbijeenkomsten	4 thematische samenwerkingsbijeenkomsten
Nieuw NAP 4	NVT	NVT	2 grote NA brede bijeenkomsten ontwikkeling NAP 4 Leesgroep met 10 leden Schrijfgroep met 4 leden	Presentatie NAP 4
NAP Communicatie	Verbeterde website – maandelijkse updates Wekelijkse social media outreach Opzetten communicatie werkgroep	Maandelijkse e-mail updates Wekelijkse social media outreach	Maandelijkse e-mail updates Wekelijkse social media outreach	Maandelijkse e-mail updates Wekelijkse social media outreach
NAP M&E	NAP Scorecard sessie 2017	NAP Scorecard sessie 2018	NAP Scorecard sessie 2019	NAP Scorecard sessie 2020

	Mid term evaluatie NAP 3 Opzetten M&E werkgroep	Kennis sessie M&E op WPS	Evaluatie NAP 3 Ontwikkelen M&E framework NAP4	Kennissessie M&E op WPS – nieuwe programma's
--	--	--------------------------	---	--

Begroting Nationaal Actieplan 1325

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 12.000,-	€12.000,-	€16.000,-	€16.000,-
2	€ 2.800,-	€3.000,-	€4.000,-	€4.100,-
3	€ 5.700,-	€6.000,-	€8.000,-	€8.100,-
4	€8.500,-	€9.000,-	€12.000,-	€12.800,-
5	€28.000,-	€29.000,-	€40.000,-	€41.000,-
Totaal	€57.000,-	€59.000,-	€80.000,-	€82.000,-

4.3 Duurzame economische ontwikkeling

4.3.1 Waarom is dit thema belangrijk?

Genderrechtvaardigheid, met aandacht voor mannen én vrouwen, is de sleutel voor duurzame economische ontwikkeling. Wereldwijd blijven vrouwen – in vergelijking met mannen – achter als het gaat om deelname aan het formele arbeidsproces. Dit terwijl vrouwen verschillende rollen vervullen in productieketens: als werkgever, werknemer, ondernemer en consument. Vrouwen zijn ook belangrijk in de voedselketens: zij produceren ongeveer 50% van het voedsel in de wereld. In ontwikkelingslanden loopt dit percentage zelfs op tot 70 a 80%⁴. Daarnaast spelen vrouwen een belangrijke rol in het levensonderhoud van het gezin en de gemeenschap. Deze rol wordt vaak onderbelicht en wordt binnen het huidige economisch stelsel laag of helemaal niet gewaardeerd. Ondanks deze belangrijke bijdragen die zij leveren aan de wereldeconomie doen vrouwen wereldwijd het meest laag betaalde en gewaardeerde werk.

Aan deze gender gap liggen sociale en culturele genderstructuren ten grondslag die bepalend zijn voor de positie die vrouwen in verschillende samenlevingen innemen. Deze structuren zorgen in veel landen ervoor dat vrouwen en meisjes weinig of geen onderwijs genieten en daardoor in laag- of ongeschoolde banen terecht komen met lage lonen.

4.3.2 Werkgroep Gender & Duurzame Economische Ontwikkeling

Het WO=MEN netwerk zet zich sinds een aantal jaren via de **werkgroep Gender & Duurzame Economische Ontwikkeling** actief in op het snijvlak van gender en duurzame economische ontwikkeling. De werkgroep Duurzame Economische Ontwikkeling streeft naar een wereld waarin genderrechtvaardigheid en –gelijkheid gewaarborgd zijn. Een wereld met onderling respect van mensen voor elkaar en het milieu op het terrein van economie, handel, ondernemerschap en financiën⁵, met als doel discriminatie in economie en handel tegen te gaan.

⁴ Het ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland) (2011)

⁵ Als uitgangspunten worden de UNGP's, de OESO richtlijnen en het VN Vrouwenbedrag.

Daarbij gaat het niet alleen om het creëren van meer banen voor vrouwen maar veel meer om een gelijkere verdeling van economische macht zodat er (meer) gendergelijkwaardigheid ontstaat als het gaat om inkomen, arbeidsomstandigheden, vakbondsvrijheid, toegang tot land, financiële middelen en onderwijs. WO=MEN zet zich ook volop in om overheden, maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven te adviseren over de aanpak van genderongelijkheid.

In 2017 richten we ons met de werkgroep op het 1) borgen van vrouwenrechten en gendergelijkwaardigheid binnen het Nederlands handels- en ontwikkelingsbeleid met specifieke focus op female decent work en female entrepreneurs; 2) borgen van gender en vrouwenrechten in de sectorconvenanten IMVO; 3) versterken genderrechtvaardigheidsbeweging op het terrein van Duurzame Economische Ontwikkeling. Dit alles doen we via lobby, training en kennisdeling.

Doelstelling 1: borgen van vrouwenrechten en gendergelijkwaardigheid binnen het Nederlands handels- en ontwikkelingsbeleid met specifieke focus op female decent work en female entrepreneurs

In economisch opzicht is er wereldwijd nog geen gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De arbeidsparticipatie van vrouwen blijft achter in vergelijking met mannen. Vrouwen hebben – in vergelijking met mannen – minder recht op en toegang tot land, technologie en financiële middelen.

En vrouwen verdienen wereldwijd een stuk minder, gemiddeld 10 tot 30% , dan hun mannelijke collega's voor hetzelfde werk.⁶

Zolang deze ongelijkheid nog bestaat, blijven gendervraagstukken binnen duurzame economische ontwikkeling ook de komende jaren een belangrijk thema. Het Nederlandse buitenlandbeleid richt zich sinds een aantal jaren niet alleen meer op hulp maar ook op handel en investeringen. Verder zijn er een aantal andere vraagstukken, zoals migratie, integratie, veiligheid en klimaatverandering die in toenemende mate belangrijk(er) worden. Dit zal ook gevolgen hebben voor het Nederlands buitenlands beleid. Bijvoorbeeld door buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking te gebruiken als drukmiddel voor het tegenhouden of terugnemen van migranten en vluchtelingen⁷. Ook de nadruk die er momenteel is om te reageren op huidige conflicten heeft tot gevolg dat er minder aandacht en budget is voor ontwikkelingssamenwerking.

Wij willen vrouwenrechten en gendergelijkwaardigheid binnen het Nederlands handels- en ontwikkelingsbeleid borgen en daarbij specifieke focus leggen op female decent work en female entrepreneurship.

Doelstelling 1

Effectindicator	Realisatie 2017	2020	Bron
Binnen handelsakkoorden en handelsmissies is specifieke focus op female entrepreneurs	2 position papers, 2 lobbybrieven, moties en gesprekken met beleidsambtenaren BuZa en kamerleden	2 position papers, 2 lobbybrieven, gesprekken met beleidsambtenaren, ambassades	Coalitieakkoord 2017, beleidsstukken BuZa
NL handelsbeleid richt zich nadrukkelijk op bevorderen female decent work & female entrepreneurs	2 position papers over gender-impact NL handelsbeleid (zoals DGGF) , moties, 2 lobbybrieven	2 position papers over gender-impact NL handelsbeleid (zoals DGGF) , moties, 2 lobbybrieven, expertmeetings met beleidsambtenaren en Tweede Kamerleden	Coalitieakkoord 2017, beleidsstukken BuZa
Implementatie en monitoring van kwalitatieve gendercriteria binnen het Nederlands handelsbeleid (zoals DGGF en Nederlandse bedrijfsleven instrumentarium)	Adviesdocument ism leden wg DEO, moties, gesprekken beleidsambtenaren BuZa en uitvoeringsorganisaties RVO, IDH, expertmeeting	Kennisdeling en advies monitoring kwalitatieve gendercriteria	Beleidsstukken BuZa
Ambassades richten zich nadrukkelijker op vrouwenrechten, decent work agenda en gender impact	Lobbypaper voor ambassades, gesprekken beleidsambtenaren, lobbybrieven	Lobbypaper, effectevaluatie	Beleidsstukken BuZa
Lobby voor ILO conventie – gender based violence at work – in 2018 , tegengaan van geweld op	Lobbyactiviteiten in samenwerking met leden - waaronder CNV Internationaal – zoals		

⁶ <http://www.worldbank.org/en/topic/gender/publication/gender-at-work-companion-report-to-world-development-report-2013-jobs>

⁷ <http://nos.nl/artikel/2109677-eu-wil-landen-dwingen-migrant-terug-te-nemen.html>

vrouwen op de werkvloer, die getekend moet worden in Geneve in 2018.	expertmeetings, lobbybrieven, persberichten.		
--	--	--	--

Doelstelling 2: borgen van gender en vrouwenrechten in Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Er komt steeds meer aandacht voor zowel het nut (business case) als de noodzaak van een gendersensitieve benadering en vrouwenrechten in economische ontwikkeling. Zowel binnen de overheid als het in bedrijfsleven is er de afgelopen jaren meer aandacht gekomen voor (Internationaal) Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen zonder *nadrukkelijke* aandacht voor genderproblematiek en zonder expliciete en specifieke interventies op dit gebied kan niet 'maatschappelijk verantwoord' worden genoemd. Ervaringen van WO=MEN leden leren dat genderproblematiek in relatie tot MVO en handel vaak een onderwerp is dat moeilijk op de agenda *komt* en vaak als eerste van de agenda *valt*.

In opdracht van het kabinet heeft KPMG in 2014 de MVO Sector Risico Analyse⁸ uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de bedrijfssectoren die een verhoogd MVO-risicoprofiel hebben. Het WO=MEN netwerk heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de analyse. Het rapport concludeerde dat in vrijwel alle en juist ook in de meest belangrijke Nederlandse economische sectoren sprake is van schendingen van vrouwenrechten. Andere conclusie was dat vrouwen vaak onevenredig de dupe zijn van indirecte effecten van bedrijven op de lokale leefomgeving, zoals: waterschaarste, milieuvervuiling en landroof.

De resultaten van de MVO Sector Risico Analyse zijn aanleiding geweest om vanaf 2015 convenanten te sluiten tussen het bedrijfsleven, de overheid en het maatschappelijk middenveld om de ergste misstanden in de Nederlandse sectoren uit te bannen. WO=MEN is nauw betrokken bij de totstandkoming van IMVO convenanten in de sectoren waar vrouwenrechten het meest worden geschonden.

Wij willen beleidsmakers (overheden, uitvoeringsorganisaties en NGO's), bedrijven, ondernemers en investeerders informeren, adviseren en ondersteunen in de uitvoering van genderrechtvaardig IMVO-beleid.

Doelstelling 2

Effectindicator	Realisatie 2017	Realisatie 2020	Bron
Gender en vrouwenrechten zijn centraal thema in minimaal 8 IMVO sectorconvenanten	2 lobbybrieven, deelname aan plenaire en sectorspecifieke bijeenkomsten IMVO sectorconvenanten, samenwerking met leden die nauw betrokken zijn bij IMVO sectorconvenanten	Format en advies implementatie gender en vrouwenrechten in 8 IMVO sectorconvenanten	Beleidsstukken, Kamerbrieven, rapportages
Bedrijfsleven richt zich nadrukkelijker op gender en vrouwenrechten in hun value chain	Ontwikkeling van due diligence gender voor organisaties en bedrijven, position paper over nut en noodzaak gender en	Advies aan bedrijfsleven/brancheorganisaties over toepassen due diligence gender binnen	Jaarverslagen, beleid

⁸ KPMG, Sectorrisico-analyse <http://www.kpmg.com/nl/nl/issuesandinsights/articlespublications/pages/mvo-sector-risico-analyse.aspx>

	vrouwenrechten in de value chain.	organisaties en bedrijven/branches	
--	-----------------------------------	------------------------------------	--

Doelstelling 3: Vergroten genderkennis & versterken genderrechtvaardigheidsbeweging

Binnen WO=MEN is veel kennis over gender in relatie tot duurzame economische ontwikkeling. Naast het secretariaat is er een werkgroep die zich met dit thema bezig houdt. De werkgroep Duurzame Economische Ontwikkeling bestaat uit ongeveer 40 leden. Dit zijn zowel individuele leden (waaronder genderexperts, ondernemers, feministen) als institutionele leden (waaronder Hivos, ICCO, Plan NL, Oxfam Novib, Both Ends, CNV Internationaal). De werkgroep organiseert regelmatig thematische kennisbijeenkomsten over specifieke thema's zoals Europees handelsbeleid, female leadership, fair trade etc. Daarnaast worden ook events georganiseerd in samenwerking met leden. Het secretariaat verbindt, versterkt en ondersteunt de werkgroep bij het verzamelen van de kennis en het vertalen naar actie.

Wij willen hét kenniscentrum zijn op Gender en Duurzame Economische Ontwikkeling. Vanwege deze kennis weten overheden (ministeries, uitvoeringsorganen) en ambassades WO=MEN te vinden voor kennis en advies over vrouwenrechten en gendergelijkwaardigheid binnen handel in buitenlands en economisch beleid.

Count Me In!

Sinds 2016 is WO=MEN strategisch partner, niet zijnde consortiumpartner, van het Count Me In! consortium. Dit feministische consortium wordt gevormd door CREA, Just Associates (JASS), AWID, Urgent Action Fund en MamaCash in *the lead*. Als strategisch partner adviseert en versterkt WO=MEN het consortium op de thema's duurzame financiering van vrouwenrechtenorganisaties, economische rechtvaardigheid en gendergerelateerd geweld.'

Effectindicator	Realisatie 2017	2020	Bron
WO=MEN is kenniscentrum op Gender en Duurzame Economische Ontwikkeling: werkgroepleden delen ervaringen en versterken elkaars kennis en kunde op gebied van gender & DEO	Kennisdeling van rapporten van leden en niet leden via website, Gendernet, organiseren van matchmaking tussen leden (en niet-leden)	Kennisdeling van rapporten van leden en niet leden via website, Gendernet, organiseren van matchmaking tussen leden (en niet-leden)	Rapporten, Gendernet, Website
Kennisoverdracht en discussies tussen WG betrokken en extern publiek middels organiseren (openbare) bijeenkomsten/seminars	6 themabijeenkomsten voor de leden van de werkgroep en 2 expertmeetings in samenwerking met leden over onderwerpen die gerelateerd zijn aan female decent work en female entrepreneurship	6 themabijeenkomsten voor de leden van de werkgroep en 2 expertmeetings in samenwerking met leden over onderwerpen die gerelateerd zijn aan female decent work en female entrepreneurship	
Intensieve(re) samenwerking met internationale vrouwennetwerken	Contacten intensiveren met internationale vrouwennetwerken zoals WIDE+, AWID etc.	Samenwerkingsverbanden met internationale vrouwennetwerken zoals WIDE+, AWID etc.	

Begroting Gender en Duurzame Economische Ontwikkeling

Doelstelling	2017	2018	2019	2020
1	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
2	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
3	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 10.000
Totaal	€ 74.000	€ 74.000	€ 74.000	€ 49.000

5 Bedrijfsvoering en organisatie

5.1 Leden & ALV

WO=MEN Dutch Gender Platform draagt bij aan een groter bewustzijn over genderrechtvaardigheid, gender, vrede en veiligheid, duurzame economische ontwikkeling en politieke beïnvloeding. De leden zijn cruciaal in de keuze voor strategieën, thema's en de werkwijze van het netwerk. Leden van WO=MEN delen actief hun kennis in werkgroepen, sub-netwerken en tijdens bijeenkomsten, voor specifieke vragen of gelegheidsacties op actuele thema's.

Op dit moment zijn de volgende werkgroepen actief bij WO=EN:

- = Gender, Vrede en Veiligheid
- = Lobby
- = Duurzame Economische Ontwikkeling

Het WO=MEN netwerk telt ruim 150 individuele leden en 50 institutionele organisaties.

Tweemaal per jaar vindt er een Algemene Leden Vergadering plaats (ALV). De ALV is dé plek om gezamenlijk na te denken over de richting en prioriteiten van WO=MEN en om lacunes te signaleren, nieuwe initiatieven te starten en collega's te wijzen op interessante ontwikkelingen. In toenemende mate wordt de ALV ook gebruikt voor matchmaking en kennisuitwisseling. Tevens worden er verdiepende sessies georganiseerd.

Tijdens de ALV in het voorjaar leggen de directeur/bestuurder en de Raad van Toezicht verantwoording af over het afgelopen jaar en beoordeelt de ALV het jaarverslag en de jaarrekening. De ALV in het najaar staat in het teken van het werkplan en de begroting voor het komende jaar.

5.2 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit de volgende personen:

- = Elise Kant, voorzitter
- = Wilko Brink
- = Elisa de Groot
- = Irene Hemelaar
- = Jeanine Kok
- = Filip Zoetewij

5.3 Visie Organisatie

**Visie Organisatie
2017**

- W**aarderende analyse (AI)
  - Uitgaand van de kracht van het netwerk, organisatie en medewerkers.
  - Nadruk op beter worden en leren, feedback geven en ontvangen
- O**pen en flexibel
  - Van grote ambities naar prioriteren per jaar
  - Van alles zelf doen naar verantwoordelijkheid geven
- M**meetbaar en resultaatgericht
  - Programma en projectmanagement
  - Financiën real time
- E**nergie en beweging
  - van risicomijdend tot ondernemend met energie
  - Omdenken
- N**etwork en dialoog
  - Altijd en overal toegang tot relevante informatie / ICT

5.4 Monitoring & evaluatie

Op basis van de *Theory of Change*, de doelstellingen in de jaarplannen worden beoogde resultaten gemonitord en geëvalueerd en worden *lessons learned* getrokken. WO=MEN organiseert regelmatig ledenconsultaties, met veel ruimte voor suggesties voor innovatie en nieuwe thema's. Op basis van de input van de leden worden strategieën ontwikkeld of bijgesteld.

5.5 Rapportage

Een belangrijk deel van het PM&E mechanisme bestaat uit het consulteren van leden en hun goedkeuring van het jaarplan en jaarverslag. Het secretariaat van WO=MEN maakt jaarlijks een rapportage in de vorm van een "jaarverslag". In dit jaarverslag wordt de voortgang van de geplande activiteiten en doelen beschreven met een korte uitleg over de financiële bestedingen.

6 Financieel

WO=MEN is opnieuw gegroeid. Er is veel werk gemaakt van de centrale internationale gender thema's, zeker nu gender expliciet is opgenomen als *stand alone* thema in de nieuwe *Sustainable Development Goals* (SDG's) van de Verenigde Naties.

Veel NGO's die WO=MEN financieel ondersteunen ontvingen met ingang van 2016 geen MFS II financiering meer en zijn geconfronteerd met grote bezuinigingen. De onzekerheid bij deze organisaties heeft ertoe geleid dat WO=MEN in mindere mate financieel is ondersteund door de leden. Om hiervoor een oplossing te vinden intensieve en constructieve gesprekken plaats met zowel de institutionele leden als de grote donoren. Om de continuïteit van WO=MEN te garanderen is de bereidwilligheid van de subsidieverstrekkers noodzakelijk om voldoende middelen beschikbaar te stellen om een positief resultaat te behalen.

De directeur samen met de Raad van Toezicht hebben diverse aanpassingen doorgevoerd, teneinde de werkzaamheden en groei van WO=MEN op lange termijn te waarborgen:

- = Het governance model is het afgelopen jaar versterkt, met de aanstellen van een Raad van Toezicht (RvT), deze zal in 2017 verder bijdragen aan het ontwikkelen en professionalisering van de organisatie.
- = Verscherping van de administratieve processen door de aanbevelingen van de huisaccount volledig op te volgen, w.o. het verkorten van de jaarafsluiting.
- = Het inkomstenmodel is vergaand aangepast, door meer programma gericht te gaan werken. Dit biedt o.a. meer ruimte voor andere inkomstenbronnen, zoals Samenwerking op Maat .
- = Ook zijn er nieuwe terreinen ontgonnen, zoals het tegen betaling aanbieden van trainingen aan vrouwelijke ondernemers vanuit DRC.
- = De ingestelde Commissie voor de Toekomst, zet haar activiteiten op het gebied van de nieuwe vormen van ledenbetrokkenheid en financiële draagkrachtontwikkeling voort. Tevens is er extra aandacht voor het onderhouden van goede contacten met zowel de oude als nieuwe donoren.
- = Uit gesprekken met ministeries en grote donoren blijkt een ruim voldoende basis en commitment voor een stevig gender programma voor de komende jaren, waarin WO=MEN een prominente rol zal blijven vervullen
- = Er is met de leden een diepgaande discussie gevoerd over de financiële onderbouwing van de vereniging, die voor 2017 tot nieuwe afspraken zal leiden over de ledenbijdragen.

6.1 Ledenbijdrage

Het lidmaatschap van WO=MEN is niet alleen een uitdrukking van verbondenheid van leden aan de vereniging en het netwerk, maar ook een belangrijke financieringsstroom in de vorm van de ledenbijdrage. De contributieopbrengst gebruikt WO=MEN om een groter bewustzijn over genderrechtvaardigheid, gender, vrede en veiligheid, duurzame economische ontwikkeling en politieke beïnvloeding te verrichten. Leden leveren naast contributie ook bijdragen zoals tijd, kennis, en netwerken. In principe kunnen leden altijd gratis deelnemen aan de door WO=MEN georganiseerde activiteiten. Niet-leden zullen om een kleine bijdrage gevraagd worden wanneer ze willen deelnemen aan een van de WO=MEN activiteiten. Het totaal van deze bijdragen is in de begroting onder ledenbijdragen gealloceerd.

6.2 Ministeries

In het verleden ontving WO=MEN incidenteel financiering van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor kleine projecten. In 2010 werd een verzoek tot structurele financiering op jaarbasis gedaan en toegekend. Dit heeft daarna tot meerjarenfinanciering geleid. In 2011 en 2012 is actief verder gezocht naar financiering bij een ander ministerie: OC&W. Vanaf 2012 heeft WO=MEN van OC&W financiering gekregen voor het leiden van de Nederlandse delegatie van het maatschappelijk middenveld bij de

Verenigde Naties. In 2014 is het gelukt om ook van dit ministerie de financiering om te zetten in een meerjarencontract.

Met het Ministerie van Defensie zijn afspraken gemaakt om de gender trainingen te financieren. Sinds 2015 verleent WO=MEN bijdragen aan krijgsmacht oefeningen, die worden vergoed. Deze vergoeding is in 2016 voortgezet.

6.3 Samenwerking op Maat

Vanaf 2015 is een nieuwe ontwikkeling ingezet met Samenwerking op Maat (SoM). Zowel leden als externe partijen hebben behoefte aan genderexpertise. Zo heeft WO=MEN in 2015 & 2016 gender trainingen gegeven aan leden, waaronder een gender communicatie-training aan Syrische activistes via Hivos. Ook is WO=MEN afgereisd naar Mali om Malinese politie, militairen en activistes te helpen met de opzet van een Gender Vrede & Veiligheidsplan. Daarnaast heeft WO=MEN ook in Kenya partners van Cordaid getraind.

De NAVO heeft toegezegd om WO=MEN meerjarig in te huren voor de opzet, inhoud en training op het gebied van gender van het '1 German Netherlands Corps' (1GNC)

Ondanks dat gender een centraal thema is in de Strategische Partnerschappen is, blijft het feit dat een aantal ontwikkelingsorganisaties, door het wegvallen van subsidies van de overheid haar eigen gender-experts heeft wegbezuinigd. Deze ontwikkeling biedt extra ruimte voor SoM producten.

6.4 Programma ontwikkeling

Naast Samenwerking op Maat (SoM) is sinds 2015 ook ingezet op een vierde stroom van financiering op basis onder genoemde programma's. Steeds vaker blijkt dat ministeries en ontwikkelingsorganisaties geen on-geoormerkt geld beschikbaar kunnen stellen, wél budgetten voor een campagne of afgebakende activiteiten, zoals de succesvolle Gelijk=Anders campagne.

6.5. Nieuwe fondsen voor WO=MEN

Om ervoor te zorgen dat WO=MEN niet afhankelijk is van een enkele donor, moeten we in 2017 nieuwe fondsen gaan aanwerven. Ondanks dat het budget van Gender nog is gestegen bij het ministerie van Buitenlandse zaken, zien we ook dat instellingssubsidies onder druk staan. We zullen als WO=MEN nieuwe manieren van financiering moeten aanboren.

Hierbij zetten we in 2017 in op:

- = Crowdfunding voor specifieke campagnes
- = Grote fondsen zoals VSB, Bill en Melinda Gates, De vrienden en vriendinnen van Schorer, etc.
- = Trainingen voor het bedrijfsleven i.s.m. bedrijfs-vrouwennetwerken
- = Nalatenschappen

6.6 Jaarverslag/ jaarrekening

Jaarverslag en jaarrekening zullen vanaf dit jaar steeds in de maand februari van het daarop volgende jaar beschikbaar zijn om in de voorjaarsvergadering vastgesteld te kunnen worden door de Algemene Leden Vergadering.